

Upravištvu: Ljubljana, Pucničeva ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inzeratni oddelci: Ljubljana, Pucničeva ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: na Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749 in ostale kraje
Italije: Servizi Postali, Cor. Post. No. 11-3118
IZKLJUČNO ZANJEMLJIVO za oglašje in Re-
klame in izposojne knje
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljke
Naročnina: mala mesec 18.—, letno 180.—,
za izposojstvo pa Lit. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničeva ulica št. 3, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Uspešni letalski napadi

**Bombardiranje železnice med El Alameinom in Aleksan-
drijo — 12 angleških letal sestreljenih**

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 1. avgusta naslednje 795. vojno po-
ročilo:

Na fronti v Egiptu delavnost izvidnic in topništva. Naši letalski oddelki so na-
padli železnico in obrežno cesto med El
Alameinom in Aleksandrijo ter odvrgli na-
no veliko število bomb vseh kalibrov. V
sovažnikovem zaledju so bili zadeti in za-
žgani tudi mnogostevilni avtomobili.

Eskaadra italijanskih lovcov je srečala in
se zapletla v zmagovite boje z sovažnim
oddelkom lovcov, ki je bil po številu mnogo
jačji, in sestrelila 6 sovažnih letal brez
lastnih izgub. V neki drugi akciji so nem-
ški letalci sestrelili letalo tipa »Welling-
ton«. Protiletalske baterije so sestrelile 2
sovažni letali v teku napada, ki ni po-
vzročil znatne škode.

Nemška letala so v dvobojih nad otokom
Malto sestrelila 3 letala tipa »Spitfire«.

Na morju pred Port Saidom so naši bom-
bniki hudo poškodovali trgovski parnik
manjše tonaže.

Napad na bolniško ladjo

»Città di Trapani«

Rim, 1. avg. s. Glavni stan italijanskih
Oboroženih Sil objavlja naslednji dodatek
k vojnemu poročilu št. 795:

V noči med 29. in 30. julijem je sovažni
bombnik nekaj milj severovzhodno od Ver-
ne potopil bolniško ladjo »Città di Trapa-
ni« navzile jasnemu znaku rdečega križa,
s katerim je bila vidno označena. Nečlove-
ški napad k sreči ni imel nobenih posledic,
toda to gotovo ni bilo odvisno od volje pi-
lotov britanskih letal, na katere spomin
na bolniško ladjo »Poe«, ki so jo lansko le-
to bombardirala angleška letala v zalivu

Nemški tisk o italijanskem deležu v vojni

Berlin, 1. avg. s. »Börsenzeitung« raz-
pravlja o italijanskem sodelovanju v bojih
na vzhodnem bojišču in poudarja, da se Ita-
lija ne bori le v Egiptu, v Sredozemlju in
na Atlantiku, temveč tudi na vzhodu in da
se je ta udeležba v zadnjem času še pove-
čala s pretvorbo italijanskega ekspedici-
jskega zbora v armado, ki se hrabro bori
proti boljševizmu in ki je tudi zadnje dni
dosegla velike uspehe. Govorec o Duceju,
piše list med drugim, da Nemci ne časte
v njem le tvorca nove Italije, temveč veli-
kega državnika evropskega formata, pre-
žetega odločne in daljnovidne volje in tova-
riša v borbi v največjih preskušnjah, v ka-
terih sta oba naroda angažirana kakor še
nikoli doslej in ki jih bosta oba premagala,
ker hočeta živeti.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pa ome-
nja poslednji Ducejev obisk v severni Afri-
ki in poudarja, da so bile ovacije, s kate-
rim so ga italijanski in nemški borci spre-
jeli na afriških tleh, namenjene zgodovini-
ski osebnosti, ki je velika tako v sestavlja-
nju načrtov, kakor v njih izvajanju ter v
izkazovanju največje vztrajnosti, ko zahte-
va čas tudi osebne žrtve.

Ducejevi osebnosti posveča navdušen ko-

Velika opustošenja v Birminghamu

**Na mesto je bilo odvrženih več tisoč rušilnih in
zažigalnih bomb**

Berlin, 1. avg. s. Poročajo, da so prete-
klo noč britanska letala metala rušilne in
zažigalne bombe na razne kraje v Po-
renju. Po doslej sprejetih vesteh je bilo
pri sestreljenih 16 sovažnikovih letal. Na
drugi strani pa so nemška letala izvršila
polet nad Veliko Britanijo ter povzročila
velike škode na vojnih napravah ter na
industrijskih poslopih vzhodnega dela
Anglije.

Berlin, 1. avg. d. Dodatno k poročilu o
napadu nemškega letalstva na Birmingham
v noči na petek, objavljenem v večeršnjem
nemškem vojnem poročilu, pripominjajo na
pristojnem nemškem vojaškem mestu, da so
napad izvršili zelo močni oddelki nemške-
ga letalstva. Pogoji za napadale operacije
so bili zelo ugodni in ob dobri vidnosti so
nemška letala prodrla skozi obroč sovažni-
kove protiletalske obrambe ter sesula tove-
re bomb težkega in najtežjega kalibra in
na tisoče požigalnih bomb na številne vo-
jaške važne objekte, ki so utrpeli hude po-
škodbe že med prejšnjimi letalskimi napa-
di. Nemška izvidniška letala, ki so v pe-
tek pred 3. jutraj preletela področje nem-
škega letalskega napada so ugotovila na
bombardiranem terenu 10 velikih in 11
manjših požarov, razširjenih v smeri od se-
verozapada proti jugovzhodu na razdaljo od
3 do 4 km.

Berlin, 1. avg. d. V zvezi z velikimi in
učinkovitimi napadi nemškega letalstva na
Anglijo v noči na petek pripominjajo s
pristojnega nemškega vojaškega mesta, da
je od Biarritz vzdolž atlantske obale mi-
mo Rokavskega preliva ter dalje ob Sever-
nem morju vse do Kirkenesa v severni Nor-
veški zgrajen velik evropski obrambni zid.
Za tem zidom je na stotine novozgrajenih
letališč s trdimi startnimi progami, ki omo-
gočajo nemškemu letalstvu v vsakih vre-
menskih okoliščinah varno odletanje in pri-
stajanje. Ob teh letališčih stoje veličanske
sovažniško nevidno napravljene letalske lo-
pe. Vsakovrstne široko zasnovane varnost-
ne zgradbe in naprave imajočo do največje
možnosti zaščito pred slehernimi sovažni-
kovimi napadi. Na teh letališčih so zbrane
številično zelo močne skupine nemških lo-
vskih in bojnih letal in s teh oporišč se pri-
čenjajo nemški napadi na britanski otok,
katerih obseg in uspešnost so pokazali zad-

Valone, očitno ni imel nobenega moralne-
ga učinka.

Poročilo dodaja med drugim tudi to, da
je povečeval skupini italijanskih lovcov,
o kateri pravi današnje vojno poročilo, da
je dosegla odlične uspehe v srditim dvo-
boju s sovažnimi lovci, letalski stotnik
Giorgio Tunioli.

Izgube indijskih čet v Afriki

Rim, 1. avg. s. Vojvoda Devonshirski je
v lordski zbornici samo namignil na velike
izgube, ki so jih utrpeli indijske čete v se-
verni Afriki, ki je dejal, da ni med ostani-
ki indijske brigade, ki je bila zlecimirana
nedavno v Libiji, niti enega vojaka, ki ne
bi bil ranjen.

Ameriški list o vzrokih angleških porazov

Rim, 1. avg. s. Newyorški tednik »Life«
trpko ugotavlja, da je os zadala zelo hude
udarce zaveznikom na ruskem in egipt-
skem bojišču, nakar v podrobnostih po-
jasnjuje operacije v Afriki in pripomi-
nja, da britanska vojska ni bila le skoro
povsem pregažena z bliskovitimi akcijami
italijanskih in nemških čet od Mekidila do
Tobruka in nato do El Alameina, temveč
so se znašla na slabem tleh sama ojačenja
9. in 10. armade, ki so naglo prispela s
Srednjega vzhoda in ki so močno oslabele
zaradi neuspešnih napadalnih poskusov.
Tednik pravi končno, da so znali povej-
niki nasprotnih oboroženih sil bolje izko-
ristiti čas z enostavno, toda koristno stra-
tegijo, ki je povsem drugačna kakor za-
pletana, a nekoristna strategija angleških
generalov, dočim so vojaki osi neprekosljni
v svoji energiji in v svojem požrtvovalnem
duhu.

Nemški tisk o italijanskem deležu v vojni

Berlin, 1. avg. s. »Börsenzeitung« raz-
pravlja o italijanskem sodelovanju v bojih
na vzhodnem bojišču in poudarja, da se Ita-
lija ne bori le v Egiptu, v Sredozemlju in
na Atlantiku, temveč tudi na vzhodu in da
se je ta udeležba v zadnjem času še pove-
čala s pretvorbo italijanskega ekspedici-
jskega zbora v armado, ki se hrabro bori
proti boljševizmu in ki je tudi zadnje dni
dosegla velike uspehe. Govorec o Duceju,
piše list med drugim, da Nemci ne časte
v njem le tvorca nove Italije, temveč veli-
kega državnika evropskega formata, pre-
žetega odločne in daljnovidne volje in tova-
riša v borbi v največjih preskušnjah, v ka-
terih sta oba naroda angažirana kakor še
nikoli doslej in ki jih bosta oba premagala,
ker hočeta živeti.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pa ome-
nja poslednji Ducejev obisk v severni Afri-
ki in poudarja, da so bile ovacije, s kate-
rim so ga italijanski in nemški borci spre-
jeli na afriških tleh, namenjene zgodovini-
ski osebnosti, ki je velika tako v sestavlja-
nju načrtov, kakor v njih izvajanju ter v
izkazovanju največje vztrajnosti, ko zahte-
va čas tudi osebne žrtve.

Ducejevi osebnosti posveča navdušen ko-

Velika opustošenja v Birminghamu

Berlin, 1. avg. s. Poročajo, da so prete-
klo noč britanska letala metala rušilne in
zažigalne bombe na razne kraje v Po-
renju. Po doslej sprejetih vesteh je bilo
pri sestreljenih 16 sovažnikovih letal. Na
drugi strani pa so nemška letala izvršila
polet nad Veliko Britanijo ter povzročila
velike škode na vojnih napravah ter na
industrijskih poslopih vzhodnega dela
Anglije.

Berlin, 1. avg. d. Dodatno k poročilu o
napadu nemškega letalstva na Birmingham
v noči na petek, objavljenem v večeršnjem
nemškem vojnem poročilu, pripominjajo na
pristojnem nemškem vojaškem mestu, da so
napad izvršili zelo močni oddelki nemške-
ga letalstva. Pogoji za napadale operacije
so bili zelo ugodni in ob dobri vidnosti so
nemška letala prodrla skozi obroč sovažni-
kove protiletalske obrambe ter sesula tove-
re bomb težkega in najtežjega kalibra in
na tisoče požigalnih bomb na številne vo-
jaške važne objekte, ki so utrpeli hude po-
škodbe že med prejšnjimi letalskimi napa-
di. Nemška izvidniška letala, ki so v pe-
tek pred 3. jutraj preletela področje nem-
škega letalskega napada so ugotovila na
bombardiranem terenu 10 velikih in 11
manjših požarov, razširjenih v smeri od se-
verozapada proti jugovzhodu na razdaljo od
3 do 4 km.

Berlin, 1. avg. d. V zvezi z velikimi in
učinkovitimi napadi nemškega letalstva na
Anglijo v noči na petek pripominjajo s
pristojnega nemškega vojaškega mesta, da
je od Biarritz vzdolž atlantske obale mi-
mo Rokavskega preliva ter dalje ob Sever-
nem morju vse do Kirkenesa v severni Nor-
veški zgrajen velik evropski obrambni zid.
Za tem zidom je na stotine novozgrajenih
letališč s trdimi startnimi progami, ki omo-
gočajo nemškemu letalstvu v vsakih vre-
menskih okoliščinah varno odletanje in pri-
stajanje. Ob teh letališčih stoje veličanske
sovažniško nevidno napravljene letalske lo-
pe. Vsakovrstne široko zasnovane varnost-
ne zgradbe in naprave imajočo do največje
možnosti zaščito pred slehernimi sovažni-
kovimi napadi. Na teh letališčih so zbrane
številično zelo močne skupine nemških lo-
vskih in bojnih letal in s teh oporišč se pri-
čenjajo nemški napadi na britanski otok,
katerih obseg in uspešnost so pokazali zad-

Berlin, 1. avg. d. Uradno je bilo objavlje-
no, da so preteklo noč med 4.12 in 4.23 tu-
ja letala neznanе nardnosti v veliki višini
preletela švicarsko ozemlje. Tuja letala so
priletela od jugozapadne strani V Bernu
kakor tudi v več drugih švicarskih mestih
je bil letalski alarm.

815.900 TON LADJEVJA POTOPLJENIH

**Ogromne angleške in ameriške izgube na morju v mesecu juliju —
Naglo prodiranje nemške vojske proti kavkaškemu področju**

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 1. avgu-
sta. Nemško vrhovno poveljništvo objavlja
naslednje vojno poročilo:

Na vzhodu je v zasledovanju poraženega
sovažnika železniška proga Krasnograd—
Stalingrad v široki fronti preokročena.
Močni sovjetski oddelki so obkoljeni in
pred uničenjem. Železniško križišče Saljsk
je zavzeto. Letalstvo neprestano napada
umikajočega se sovažnika. V hudih bora-
bah v velikem loku Dona je bilo večerj ob
sodelovanju protiletalskega topništva uni-
čenih zopet 48 sovažnih tankov. Letalski
oddelki so podnevi in ponoči bombardirali
čete ob izkrcanju ter transporte na želez-
nicah, cestah in vodnih poteh. Na Volgi je
bila ena petrolejska ladja in sedem tovor-
nih ladij potopljenih, nadaljnjih 16 pa po-
škodovanih.

Severno od Rževa so se izjalovili ponov-
ni napadi sovažnika po hudi borbi. Pehota
je pri tem sestrelila 4 sovažna letala.

Na fronti ob Volhovu je španska »sinja
divizija« krvavo odbila sovažni napad. Nap-
pad sovažnika proti nekemu mostišču je
bil po borbi moža proti možu zlomljen.

Severno od Tripolisa je nemško letalo
30. julija potopilo sovažno podmornico.

Po nekaterih motilnih poletih podnevi je
sovažno letalstvo v pretekli noči napadlo
porensko-westfalsko industrijsko področje.
Glavni napad je bil usmerjen na Düssel-
dorf, kjer so zlasti v stanovanjskih okra-

jih, med drugim tudi v dveh bolnišnicah,
nastali požari in škoda. Civilno prebival-
stvo je imelo izgube. Nočni lovci in proti-
letalsko topništvo so sestrelili 26 napada-
jočih letal.

Pri poskusu napada mešanih oddelkov
bombnikov in lovskih letal na področje ob
izlivu Somme so nemški lovci v pol ure
sestrelili 16 sovažnih letal, dočim so sami
izgubili le eno letalo. Nadaljnje angle-
sko letalo je bilo sestreljeno pri Cher-
bourg.

V borbi proti Angliji so nemška bojna
letala v noči na 1. avgust napadla vojaško
važno lukso in industrijske naprave v Hullu
z bombami težkega in najtežjega kalibra.
Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

V borbi proti ameriški in angleški plovbi
je nemška mornarica v mesecu juliju po-
topila 98 sovažnikovih ladij s skupno
632.400 tonami. Od tega so potopile 92 la-
dij s skupno 613.400 tonami podmornice,
6 ladij s skupno 19.000 tonami brzi čolni,
šest nadaljnjih ladij pa je bilo poškodova-
nih s torpedi. Nadalje so bile potopljene
štiri podmornice, sedem brzih čolnov in tri
stražne ladje, poškodovane pa 2 rušilca in
več brzih čolnov. Nemška letala so v istem
času potopila 30 sovažnih tovarnih ladij
s skupno 183.500 tonami, nadaljnjih 17
trgovskih ladij pa so poškodovale. S tem
sta izgubili Velika Britanija in USA skup-
no 815.900 ton svojega za vodstvo voj-
ne življenjsko važnega ladjevja.

Timošenkov umik južno od Dona

Berlin, 1. avg. d. Po prekoračenju reke
Manjč južno od Dona, kjer se nemško pro-
diranje že nekaj dni vztrajno nadaljuje v
jugovzhodni smeri, je postala povsem smeš-
na propaganda teza Londona in Moskve
o »elastičnem« Timošenkovem umiku, na-
glašajo v pristojnih nemških vojaških kro-
gih v komentarju o napredovanju nemške
ofenzive južno od Dona. Ako je imel Timo-
senko morda v načrtu izvršitev kakega
strategijskega načrta, pripominjajo nadalje,
potem ni mogoče razumeti, zakaj se ni
ustavil ob Donu in se te široke reke poslu-
žil kot izvrstne obrambne črte. In čeprav
Timošenko morda Donu ni bil vnesel v svoj
obrambni račun, kakor bi vsakdo moral
priznati, pa je še bolj nerazumljivo, za-
kaj ni sovjetskega umika ustavil ob reki
Manjč, kjer se mu je nudi pač na osnovi
vseh razumnih obrambnih načrtov posled-
nja možnost za organiziranje zadnje ob-
rambne črte. Reka Manjč bi predstavljala
izvrstno obrambo za vse kubanski ozemlje
in sploh za vse ozemlje pred Kavkazom.
Dejstvo, da se Timošenko na svojem umiku
ni bil poslužil omenjenih obrambnih mož-
nosti, si je mogoče razlagati samo na ta
način, da morda ni imel takih načrtov, ka-
kor trdijo v Londonu in Moskvi, ali pa se
je zaradi materialnih nemožnosti ponesre-
čil njegov načrt elastičnega umika in je bil
prisiljen ubrati pot, ki mu nudi možnost
rešiti čim večji odstotek vojaštva in vojnih
potreščin. Prestop nemških sil preko reke
Manjč prča, da je Timošenko v prejšnjih
operacijah utrpel tako ogromne izgube ljudi
in orožja, da ni več mogel preprečiti nem-
škega predora preko reke in se poslužiti
obrambnih možnosti, ki so se mu nudile ob
spodnjem Donu.

Dasi nemški listi v svojih komentarjih v
petek še zmerom svare pred podcenjevan-
jem sovjetskega odpora, vendar na drugi
strani potrjujejo, da zmerom bolj nara-
ščajoče pojemanje Timošenkove obrambne
sile odpira pogled v pravi obseg izgub, ki
jih je utrpela sovjetska vojska v prejšnjih
borbah, in predvsem na katastrofalne posled-
dice sovjetskih zimskega napadov, ki se sed-
aj z vsoto teže masčujejo nad Timošenkom.
Zanašajoč se na neizčrpne rezerve žive sile
je sovjetsko vojno poveljništvo preteklo zi-
mo pošiljalo v neizogibno smrt milijone
vojakov v povsem nekoristnih napadih na
nemške postojanke. In ko se je potem Timo-
senkova ofenziva spomladi zrušila po krat-
kih napadih pri Harkovu in so bile obkolje-
ne tudi nadaljnje sovjetske armade, je
končno tudi maršal Timošenko spoznal, da
je treba preprečiti nove velike izgube in
da se mora sovjetska vojska omejiti na čim
bolj popustljivo obrambo. Da je temeljil ta
Timošenkov načrt na železni nujnosti in da
nikakor ni bil zgrajen na kakih daljnovidni-
h osnovah, se povsem jasno razvidi tudi
iz pozivov, naslovljenih na maršala Timo-
senka iz Moskve, ki zahtevajo, da mora za
vsako ceno ustaviti nadaljnji umik sovjets-
skih sil. Tako piše glasilo sovjetske vojske
»Krasnaja zvezda«, da mora imeti sleherni
nadaljevanje sedanjega umika katastrofal-
ne posledice. List pravi: »Priznati mora-
mo, da so izgubljene tudi važne porajane.
Naša dežela je velika, toda rdeča vojska se
ne more umikati v nedogled, ne da bi za-
rad tega prišla dežela in prebivalstvo v
največjo nevarnost.« Ta poziv Timošenku,
objavljen v glasilu rdeče vojske, samo do-
polnjuje besede Stalinovega dnevnega po-
vetlja, da je treba nadaljnji umik preprečiti.

To Stalinovo dnevno povelje objavlja v
petkovi izdaji tudi »Völkischer Beobachter«
ki navaja poleg tega tudi omenjeno besedi-
lo iz glasila sovjetske vojske in pripominja
k tem sovjetskim pozivom: »Dejstvo, da
Timošenko tudi na južnem Donovem bregu
ni mogel vztrajati na svojih postojankah,
predstavlja nadaljnji prepričevalni dokaz,
da njegov tako zvani umik nikakor ne
predstavlja prostovoljnega dejanja, marveč
od nasprotnika vsiljeni mu diktat.«

Carigrad, 1. avg. d. V petek opolnoči v
Moskvi objavljeno sovjetsko vojno poročilo
priznava nadaljnji umik sovjetskih čet pri
Batajsku. V dodatku sovjetskega vojnega
poročila je rečeno, da so se sovjetske sile
pred nemškim pritiskom umaknile na nove
postojanke južno in jugovzhodno od Bataj-

ska, vendar sovjetsko poročilo ne navaja
središč sedanjih sovjetskih obrambnih borb.

Bombardiranje ladij na Volgi

Berlin, 1. avg. d. Nemško letalstvo je v
četrtke napadalo sovjetske ladijske trans-
porte na Volgi. Kakor javljajo s pristoj-
nega nemškega vojaškega mesta, je bilo pri
tej priliki potopljenih večje število sovjets-
kih rečnih parnikov. Med potopljenimi so-
važnikovim rečnim brodom je bilo tudi 1
petrolejska ladja in 3 tovarne ladje, vsa-
ka s približno 1500 tonami. Razen teh pa-
rnikov je bilo potopljenih tudi večje število
manjših do vrha natovorenih rečnih ladij.

Močne skupine nemških bojnih letal so
tudi sicer na raznih točkah uspešno pose-
gale v borbe v južnem odseku vzhodnega
bojišča. Ponovno je bilo bombardiranih
mno go sovažnikovih oskrbovalnih zvez.
Več sovažnikovih transportnih kolon je
bilo razpršenih.

Na vojnem področju pri Kalaču so nem-
ška letala z velikim uspehom v nizkem po-
letu napadala sovažniške tanke in posto-
janke.

Okrog Voroneža so nemška letala v okv-
ru napadov na sovažniške poljske po-
stojanke rušila z bombami utrdbe in vasi
v sovažnikovem zaledju.

V letalskih borbah je bilo sestreljenih 11
sovjetskih letal.

Novi uspehi nemških podmornic

Berlin, 1. avg. d. K večerj objavljenemu
posebnemu poročilu o potopitvi nadaljnjih
167.000 ton sovažnikovega trgovskega
ladjevja pripominjajo v nemškem vrhov-
nem vojnem poveljništvu, da je bil ta no-
vi veliki uspeh nemških podmornic dose-
žen na zelo razsežnem operacijskem pod-
ročju, ki se razprostira na razdaljo 10.000
km v severnojužni smeri, kjer je sovaž-
nik organiziral močno obrambo svojih ladij-
skih transportov. V nemškem vrhovnem
vojnem poveljništvu opozarjajo na poseb-
no značilno dejstvo, da je med potopljeni-
mi sovažnikovimi ladjami to pot nič manj
kakor 100 jadrnic. To dejstvo meče poseb-
no ostro luč na vso obsežnost krize v so-
važnikovi pomorski plovbi in odkriva sil-
no pomanjkanje trgovskih tonaže, ki sili
nasprotnika, da uvršča v svoje konvoje vse
večje število jadrnic.

Na Sredozemskem morju se je sovažnik
že pred dalje časa pričel posluževati jad-
nic za transporte in sedaj so bile končno

Ameriška in angleška pomorska kriza

Rim, 1. avg. s. Ameriška revija »Fortu-
ne« se v svojem uvodnem članku bavi s po-
morsko krizo zaveznikov. List pravi, da
je prišlo do ostre tekme med Kitajsko, Av-
stralijo in Rusijo ter med drugimi zavez-
niki zaradi vprašanja, kdo dobiva večje
količine vojnih sredstev iz Amerike. Pro-
blem je dobil bolj poostrolo dejstvo, da ni
dovolj dobivati vojne potrebščine iz Ame-
rike, ampak je treba predvsem najti ladje,
ki bi ga prepeljale naračniki. Zedinjene
države morajo dobavljati vojne potrebšče-
ne po dolgem potu Avstraliji, Islandiji,
otokom na Karabskem morju, kanalskem
pasu v Panami, Egiptu, Indiji, Rusiji in
četam, ki so nastanjene v Severni Irski.
Razen tega morajo Angliji dobivati gor-
vo iz Zedinjenih držav namestu iz Argenti-
ne in žito iz Avstralije. Zedinjene države
morajo taktiko skrbeti za dobavo surovin.
Revija pravi, da je vprašanje ladij prakti-
čno nerešljivo za Zedinjene države. Od
rešitve tega vprašanja pa zopet zavisi, ves
potek vojne. Brez dovoljnih števil ladij se
ne more govoriti o kaki angleško-ame-
riški ofenzivi, saj je že težko misliti na
defenzivo. Prepreno smo se spomnili od-
ločilne važnosti ladij, pravi revija. Ni mo-
goče voditi vojno na sedmih morjih z bro-
dom, ki zastojuje komaj za eno morje.
Država kakor tudi posameznik se v da-
nem trenutku znajde na koncu svojih mo-
či, kadar se prekorači najvišja meja. Prav
to je položaj, v katerem se nahajajo za-
vezniki zaradi pomanjkanja ladij. Morali

Turška sodba o položaju na vzhodnem bajišču

Carigrad, 1. avg. s. Najbolj ugledni tur-
ški vojaški kritiki ugotavljajo, kako skraj-
no resen položaj, v katerem se nahajajo
Rusi spričo napredovanja nemških čet. Ge-
neral İhan Savis poudarja v listu »Tasvir-i
Efkar«, da po prehodu nemških sil čez Don
ne obstoja več prava ruska obramba na
tem področju. Sovjetske ofenzive v drugih
odsekih morejo imeti samo krajevni pomen.
Pisec zaključuje, da bodo Rusi doživeli po-
poln in morda odločilen poraz v vojni, ako
bodo nemške čete z zavezniki, kakor je
verjetno, pričele ofenzivo v odseku Voro-
neža. Enako piše tudi general Erkiilet v li-
stu »Džumhuriet«, opozarjajoč na nespo-
sobnost Rusov, da bi branili Don, kar
spravlja sovjetsko vojsko v zelo nevaren
položaj. Glede ruskih poskusov pri Voro-
nežu izraža pisec svoje prepričanje, da ne
bodo imeli nobenega uspeha, kajti izkušnje
kažejo, da Rusi niso sposobni, da bi ugodno
dokončali kakšno ofenzivo.

Majski kliče angleške parlamentarce na pomoč

Rim, 1. avg. s. Po pisanju ameriških in
angleških listov, po vesteh, ki jih razne
agencije razširjajo, in iz razglasov wa-
shingtonskega, londonskega ter moskov-
skega radia je nad vse jasno razvidno, da
so bliskovite operacije nemških in zavez-
niških čet na vzhodni fronti izzvale naj-
večjo zmešnjavo ne le v vrstah bežeče Ti-
mošenkove vojske, marveč tudi med po-
litičnimi voditelji omenjenih treh sovažnih
držav. Narodi teh držav si ne morejo usta-
riti jasne slike o položaju, kajti uradne
objave njihovih vlad so nejasne, si naspro-
tujejo, zamočujejo bistvene stvari in da-
jejo možnost za razna ugibanja. Zaradi te-
ga se med narodi sovažnih držav širijo
negotovost in bojazen ter nezaupanje v vse
one zgradbe in oblake, ki jih je s trudom
sezidala anglosaška propaganda.

En

Slovenski otroci v kolonijah Stranke

100 slovenskih otrok v koloniji San Terenzio (La Spezia)

Ljubljana, 1. avgusta

Včeraj ob 11.15 je v vlakom odpotovalo kolonijo San Terenzio (La Spezia) 100 slovenskih otrok.

Zjutraj so otroke pozdravili v telovadnici Zveznega poveljstva italijanske litoralske mladine v Ljubljani Eksc. Visoki komisar Eksc. Grazio, Zvezni podtajnik dr. Scarnicci kot zastopnik odsotnega Zveznega tajnika, zvezni podpoveljnik proj. Cassano in pokrajinski zaupnica Zenskih fašistov tovarišica De Vecchi.

Otroke v krovu, s katerimi so bile učiteljice, je Visoki komisar pozdravil z besedami želja in hvale. Pohvala je veljala predvsem družinam balil, mahih Italijank in hčera Volka, ki so bile v telovadnici in ki so s tem, da so zaupale svoje otroke Stranki, dokazale, da cenijo dobroto, ki jih fašizem izkazuje otrokom iz naroda.

Otroci so bili veseli spričo odhoda, in so na razne načine kazali svoje navdušenje in nekateri, ki smo jih vprašali, kaj menijo o novem življenju, ki jih čaka v koloniji,

so odgovorili, da hrepene po spoznanju Italije in priučitvi italijanskega jezika. Slovenskim otrokom je odpotovalo tudi nekaj italijanskih otrok, ki prebivajo tu. Italijanske matere, ki so pridružile svoja bitja slovenskim, so zopet dokazale svoje duha razumevanja, ki preveča tu biva-joče Italijane.

Po cestah mesta so organiziranci izpričali s svojim discipliniranim in obenem vedrim zadržanjem ljudstvu, ki jih je občudovalo, da fašizem, ki zna z rimsko trdoto uničiti utopije, ki bi jih uporniki radi razširjali, dopušta sinovom zdravega ljudstva enake dobrote, katere uživajo italijanski otroci.

Na kolodvoru so se obnovili prizori navdušenja, otroci in njih svoji so zopet ponovili svojo zahvalo Duceju. Danes bodo nadaljni organiziranci italijanske litoralske mladine v Ljubljani pričeli svoje življenje v kolonijah v mestu. Vsak dan bo prišlo 100 slovenskih otrok v dnevno kolonijo »Antonio Brajer«, katero je organiziralo Zvezno poveljstvo Gilla v mestu.

Seja odbora Pokrajinskega podpornega zavoda

Ljubljana, 1. avg.

Včeraj se je ob 8.30 uri sestel na svojem sedežu odbor uprave Pokrajinskega podpornega zavoda. Predsednik je predložil odboru v odobritev pravilnik za službo ekonomata pri občinskem pomožnem odboru v Ljubljani. Prav tako so bile predložene v odobritev pogodbe za najem novih lokalov okrožnih pomožnih uradov v Franciskanski ulici in v Trnovem. Imenovanih je bilo tudi nekoliko blaginikov občinskih podpornih odborov.

Po razpravi nekoliko drugih praktičnih vprašanj organizacijskega značaja je bila seja zaključena.

Vladna kriza v Iranu

Ankara, 1. avg. d. Po včerajšnji objavi odstopa iranske vlade je min. predsednik Suhelli v parlamentu poročal o velikih notranjih političnih težavah, v katerih se je znašla iranska država in ki jih bo mogoče premagati samo pod pogojem, da bo ostal iranski narod zedinjen. Ministrski predsednik Suhelli je v svojem poročilu nadalje izjavil, da se mora parlament zavedati resnosti notranjega političnega položaja, ki nujno zahteva vzpostavitev nacionalne slege.

Po poročilu min. predsednika v parlamentu je iranski šah Mohamed Šapur sprejel zastopnike iranskega tiska in jim obrazložil vso težo notranjega političnega položaja. Šah je naglasil, da bi bila dolžnost tiska postaviti se na stran prestola in pravilno tolmačiti želje iranskega prebivalstva, ki je v težki stiski. Prav tako je dolžnost tiska poučiti ljudske plasti o težavah, ki jih mora premagovati vlada. Šah je opozoril predstavništvo časopisja, da je prevzel oblast v zelo kritičnem trenutku in da so se posledje prilike še naglo poslabšale. Naglasil je, da naj bo prebivalstvo pripravljenost, da je vse njegovo prizadevanje posvečeno zboljšanju težavnih razmer. Ako bo našel razumevanje in podporo prebivalstva, pa bo vseeno mogoče premagati vse sedanje težave.

Istovrstnost šahove izjave in poročila ministrskega predsednika v parlamentu smatramo v iranskih političnih krogih kot dokaz za skrajno resnost položaja, v katerem se je znašla dežela v glavnem po krivdi britanskih in sovjetskih okupatorjev.

Ameriške skrbi

Buenos Aires, 1. avg. s. Robert Gunhon, rektor univerze v Fordhamu se je v nekem svojem govoru izrazil zelo odločno proti zastupljajoči propagandi komunističnih elementov v Zedinjenih državah. Dejal je, da se tajne sile brez prestanka trudijo, da bi izpodkopal sedanj red, do čim je ves narod vprežen v vojne priprave. To rovarsko delo vodijo komunisti, ki so neprijatelji države in si ne žele nič drugega kakor kakega poraza, da bi ob nesreči lahko izvedli svoj uničevalni načrt.

Za kadilce

Rim, 1. avg. s. Z ukazom finančnega ministrstva se odreja, da bo od 1. avgusta dalje javna prodaja cigar vseh vrst omejena pri vsakem nakupu na 5 kosov, prodaja malih cigar »Roma« pa na 10 kosov. Od tega dne dalje morajo vsi kupci cigar, malih cigar, cigare in tobaka vrniti prodajalcem prazne škatle ali zavoje. Prodajalci bodo morali odslej odkloniti prodajo onim, ki ne bodo vrnili praznih škatel, razen v primeru, ako ne bodo kupci sami kupovali cigar in cigaret brez zavojev.

Komunistični zločini

V noči od 26. na 27. julija so uporniški elementi v Zaplani pri Vrhniki ubili v župnišču domačega župnika, g. Jožefa Goehelja, starega 31 let.

V zadnjih dneh so uporniki ugrabili in nato ubili župana občine Šmihel pri Novem mestu, Franca Brulca, starega 53 let, očeta 7 otrok.

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v Sloveniji in Dalmaciji, odsek Ljubljana, je izreklo naslednje obsojbo v zadevi proti:

Planinsku Josipu, sinu Antona in Marije Opara, roj. 6. IX. 1920 v Bazu pri Trebnju in tam bivajočemu, nahajajočemu se v begstvu, ter

Krevsu Leopoldu, sinu Franca in Franciške Gospodarič, roj. 17. II. 1919 v Ponikvi pri Trebnju, istotam bivajočemu, nahajajočemu se v begstvu;

obtožena sta bila: a) zločina po čl. 4 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941, ker sta 1. maja v Dečji vasi bila člana in sta vedno člana družbe, naperjene k nasilnemu preobratu političnega in socialnega reda v državi; b) zločina po čl. 16 Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941, da sta v zgoraj omenjenih krajevih in časovnih okoliščinah pripadala oboroženim tolpi, ustanovljeni z namenom izvrševanja zločinov proti državi, pri čemer oba še danes pripadata dotični tolpi; c) zločina po čl. 2 Ducejeve naredbes z dne 24. X. 1941, ker sta bila v posesti in sta še v posesti strelnega orožja, zlasti pušk ter pripadajoče municije; d) zločina po čl. 110, 56, 575, 576 in 61, n. 3 k. z., ker sta v Dečji vasi v noči na 1. marca 1942 po medsebojnem sporazumu in premišljenosti izvršila dejanja, o katerih ni bilo dvoma, da so imela namen, povzročiti smrt Valentina Miccorisa; izstrelila sta proti njegovemu stanovanju nekoliko streliv iz puške, ki pa niso dosegli svojega namena iz razlogov, neodvisnih od volje obeh obtožencev, ki sta hotela s tem dejanjem zagotoviti sebi in drugim nezakaznost zaradi zločina sodelovanja pri oboroženih tolpi; e) zločina po čl. 110, 423, 425, n. 2 k. z., ker sta v zgoraj omenjenih krajevih in časovnih okoliščinah po medsebojnem dogovoru zapalila hlev, ki je bil last Miccorisa Valentina.

Iz teh razlogov proglašajo sodišče obtožena Josipa Planinskega in Leopolda Krevskega za kriva pripisanih jima zločinov in ju obsoja v dosmrtno ječo ter na dodatne kazni z odvzomom častnih pravic in opravljanja javnih služb. Takisto sta obsojena na objavo te predložitve sodbe z vsemi posledicami zakona in na plačilo stroškov sodne razprave ter preiskovalnega zapora.

Gospodarstvo

Kontrola investicij inozemskega kapitala v Italiji

Po z nedavno objavljenim zakonom so uvedene omejitve glede investicij inozemskega kapitala v Italiji. Vsaka prodaja nepremičnin in podjetij inozemcem je brez odobrenja zunanjega ministrstva in korporacijskega ministrstva neveljavna. Predhodno odobrenje je potrebno tudi če inozemec kupi italijanske delnice ali družbene deleže. Ta predpis se ne nanaša na promet italijanskih delnic v inozemstvu, če delnice prodajo osebi, ki ima v inozemstvu stalno bivališču.

Kakor je znano so morali v zvezi z obvezno pretvoritvijo navadnih delnic v imenske delnice tudi inozemski imetniki delnic italijanskih družb prijaviti delnice pri konzulatih zaradi spremembe v imenske delnice, ki bodo opremljene z označbo, da krožijo v inozemstvu. Spremembo lastništva takih delnic je treba v inozemstvu javiti konzulatom, da se ta sprememba vpiše v register delničarjev dotične delniške družbe. Za prijavo delnic je bil v evropskih državah določen skrajni rok 31. julij, za izvenevropske države pa 31. avgust. Italijanska vlada je sedaj za Nemčijo ta rok izjemno podaljšala do konca leta.

Novi zakon o kontroli investicij inozemskega kapitala se nanaša tudi na izkoriščanje kapitalnih dobrin in tudi na najeminske in zakupne pogodbe, ki so sklenjene za dobo več kakor 9 let. Pri zakupih se ne izda dovoljenje, če gre za podjetja in naprave, ki so važne za državno obrambo. V primeru, prepovedane prodaje, lahko zunanji minister odredi amortizacijo dotičnih, brez dovoljenja inozemcu prodanih delnic; če pa so delnice v Italiji, se prosto prodajo domačemu kupcu.

Delniške družbe smejo v register delničarjev vpisati prenos delnic na inozemsko kupca le v primeru, če je bilo predloženo odobrenje zunanjega ministrstva za prodajo. Tudi prenos delnic, ki so bile predane pred objavo tega zakona inozemcem, se sme vpisati v register le tedaj, če izjavi Nacionalni institut za zunanjo trgovino, da ni pomislekov. Delniške družbe morajo v 60 dneh temu institutu sporočiti vse inozemske delničarje z označbo stavila delnic, ki jih imajo.

Stoletnica umetnih gnojil

Če danes Evropa lahko preživlja in hrani 500 milijonov ljudi in če pomislimo, da pred polstotletjem niti 175 milijonov ljudi v Evropi ni moglo pridelati dovolj hrane, tedaj spoznamo kako ogromen napredek je zabeležila kmetijska proizvodnja v tem razdobju. Pretekli mesec je poteklo točno 100 let, odkar je veliki kemik Justus von Liebig izdal svoje osnovno delo »Kemija in njena uporaba v kmetijstvu in fiziologiji«, s katero je postavil osnovna načela prehrani rastlin. Dokazal je, da se da kmetijska proizvodnja bistveno povečati, če se zemlji zopet dodajo odtegnjene hranilne snovi ne samo s hlevskim gnojem, temveč tudi s kemičnimi gnojili. Liebig je dokazal neracionalnost takratnega izkoriščanja zemlje, ki je imela za posledico, da je zemlja vedno bolj slabela, kar je povzročalo pogoste katastrofalno slabe letine, kajti skozi stoletja je kmetijstvo vzemalo zemlji hranilne snovi, ne da bi jih zemlji v enaki količini zopet nadomestilo. Tako se je v prejšnjih stoletjih pogosto pojavljala lakota po slabih letinah, ki je imela tudi za posledico, da je propadala živina in jo je moral poklati, ker ni bilo krme. Občutno zmanjšanje stanja živine pa je povzročilo, da je imel kmet še manj hlevskega gnojila in da je zemlja še bolj oslabela. Zaradi slabe prehrane je bila živina v skrajno slabem stanju. Okolnost, da Evropa takrat ni mogla preživljati niti razmeroma majhnega števila prebivalcev, je imela za posledico, da so se ljudje izseljevali v prekomorske dežele, da se tako izognejo nevarnosti lakote.

Liebig je postavil načelo, da je treba izčrpani zemlji dodati potrebne količine dušika, fosforne kisline, kalija in apna, ker more le dodatek teh mineralnih hranilnih snovi zopet usposobiti zemljo za večji pridelek. Spoznanje osnovnih načel prehrane rastlin, ki so danes vsakemu preprostu človeku znane, je sredi preteklega stoletja predstavljalo pravo revolucijo. Sicer je trajalo še dolgo, da so se udomačila umetna gnojila, toda uspeh ni izostal, ko se je v teku desetletij izkazalo, da so pravilno gnojena zemljišča dala znatno večji pridelek. Rastjoča proizvodnja krmil je omogočila povečanje številčnosti stanja živine, s tem pa je od leta do leta naraščala tudi razpoložljiva količina hlevskega gnojila, ki je zopet pripomogel skupaj z uporabo raznih odpadkov, da je postala zemlja humozna. V kakšnem obsegu se je v dobrem stoletju povečal donos raznih kulturnih rastlin, nam kažejo naslednje številke:

Leta 1800 je odpadlo v Nemčiji na 100 prebivalcev 185 ha obdelane zemlje, ki pa na tej površini ni mogla dati prebivalstvu dovolj prehrane. V povprečju 1932-37 pa je odpadlo na 100 prebivalcev v Nemčiji komaj 41 ha obdelane zemlje, ki je skoro omogočila prehrano pri znatno višjem življenjskem standardu in je bilo potreba le majhen odstotek uvažati iz inozemstva. Leta 1800 so v Nemčiji pridelali na hektar 10,3 metrskega stota pšenice, v povprečju 1931-35 pa 23,4 metrskega stota, hektarski donos pri tej meri, ki je važen za prehrano živine, pa se je povečal od 8 na 22,1 metrskega stota in povprečni pridelek krompirja od 82 na 177 metrskih stotov na ha. Če bi se sodobna načela kmetijske proizvodnje in enakomernega uporabljanja tudi v državah vzhodne in jugovzhodne Evrope ne bi samo odpadla potreba uvoza živil, temveč bi imela Evropa še preveč živil.

Osnovno spoznanje Liebiga je bistveno pripomoglo k temu ogromnemu napredku. Pričakovati je, da se bo po vojni z uvedbo racionalnih metod pridelovanja tudi v vzhodnih in jugovzhodnih državah dvignil donos, kar bo omogočilo, da bo Evropa lahko vso potrebo živil proizvajala na lastnih tleh.

Gospodarske vesti

— Samoskrba Italije s sladkorjem. Leta 1936 je znašala s sladkorno peso sejala površina le 120.000 ha, kar 140.000

ha, letos pa je povečana na 150.000 ha. Kakor poročajo nacionalni konzorcij sladkornih proizvajalcev, kaže letošnja letina sladkorne pese prav dobro in je v polni meri zajamčena samooskrba Italije s sladkorjem.

— Dovoljenja za uvoz blaga. Tvrdiske, ki so vložile prošnje za uvoz odnosa izvoz, se pozivajo, da v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij, soba št. 25-II, prevzamejo med uradnimi urami uvozna oziroma izvozna dovoljenja.

— Pooblastila za nakazilo špirta. Tvrdiske, ki so vložile prošnje za izdajo pooblastila za nakup špirta, se pozivajo, da se zgledajo v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij, soba št. 25-II med uradnimi urami, zaradi prevzema pooblastila.

— Zaščita označbe »Solingen« v Italiji. Industrijska in trgovinska zbornica v Solingenju je s podporo nemške državne organizacije industrije stopila v stik z italijansko industrijsko korporacijo, s katero je sklenila sporazum o zaščiti označbe Solingen na raznih jeklenih izdelkih, kakor so noži, škarje, britvice itd. Italijanska industrijska korporacija se je zavezala, da bo v bodoče preprečila uporabo označbe Solingen na jeklenih izdelkih, zlasti na britvicah. Podoben dogovor bo sklenila tudi italijanska organizacija trgovcev.

— Židovska podjetja v Franciji. Po uradnih podatkih je bila doslej v zasednem delu Francije na podlagi za vso Francijo veljavnega zakona v ariziranju podjetij pri 31.699 židovskih podjetjih uvedena prisilna uprava (od tega odpade 24.914 židovskih podjetij na Pariz). Pri manjšem številu podjetij je postopanje še v teku oziroma se raziskuje obseg udeležbe in vpliva židovskega kapitala. Od židovskih podjetij pod prisilno upravo je bilo doslej prodanih 4053 podjetij. Kupci so bili poleg zasebnikov, država občine, zavarovalnice, železniška družba itd. Izkupilek od prodanih podjetij je naložen na vezanem računu in morejo bivši lastniki podjetij s tem izkupičkom le v omejenem obsegu razpolagati. Poleg tega je bilo 2792 židovskih podjetij likvidiranih. V zasednem delu Francije postopanje še ni tako daleč napredovalo, pri čemer je seveda upoštevati, da je bil prej pretežno del židovskih podjetij v Parizu, ki spada v zasedeni del Francije. V nezasednem delu Francije je bilo doslej uvedena prisilna uprava pri 1500 židovskih podjetjih.

— Letina v Srbiji. Iz Beograda poročajo, da se letošnji pridelek pšenice na področju Srbije trenutno cenj na 2,8 milijona metrskih stotov, kar zadošča za prehrano Srbije. Na prizadevanje vlada se je letos znatno povečala površina posejana s koruso. Če bo vreme nadalje ugodno, bo dala korusa izredno obilen pridelek. Površina, posajena s krompirjem, se je povečala za 50%. Če se računa le s povprečnim pridelkom 50 metrskih stotov na hektar, bo znašal pridelek krompirja 1,5 milijona metrskih stotov.

— Konjunkturna za švicarske železnice. Švicarske zvezne železnice ki so imele pred vojno vrsto let primanjkljaj v svojem poslovanju, so zaradi naraslega tranzitnega prometa in znatno manjše konkurence od strani avtomobilov zabeležile pri naraslem prometu znatnejši presežek. Tudi v prvem letošnjem polletju so celotni obratni dohodki narasli in sicer 222,3 milijona frankov (lani 210,3). Po odbitku povečanih obratnih stroškov in stroškov a obnovi ostane presežek 82,6 milijona frankov (prejšnje leto 95), iz katerega pa je treba še kriti potrebne zneske za obrestno službo in za odpise, vendar bo tudi pri teh odbitkih ostal primeren čist dobiček.

— Narasčanje obkoka bankovcev v Egiptu. Obkok bankovcev Egiptске banke se je povečal od 22,2 milijona egiptskih funtov ob izbruhu vojne na 53,8 milijona egiptskih funtov ob koncu maja letošnjega leta. To povečanje obkoka je v znatni meri pripisati okolnosti, da je morala Egiptska banka dati angleški vojski na razpolago potrebno količino novčanic, Anglija pa je dala banki le angleške državne obveznice. Tako mora Egiptska banka posredno pomagati pri financiranju angleških vojskih izdatkov. V tej zvezi poročajo, da ima angleški kapital odločilen vpliv na vodstvo Egiptске banke.

— Obnova proizvodnje sladkorja na Javi. Na Javi je 84 tvornic sladkorja, ki proizvajajo sladkor po veliki večini za izvoz. Letos spomladaj so pred japonsko zasedbo Jave vse tvornice ustavile obratovanje. Zdaj je Japoncem uspelo pri 13 tvornicah zopet vzpostaviti delo in do konca avgusta je odrejeno, da morajo vse tvornice zopet obratovati, ker so izgleda za pridelek sladkorne trsa, kakor tudi sladkorne pese prav dobri.

Borba za neodvisnost Indije

Bangkok, 1. avg. d. Danes se v mestu Poona sestane stalni odbor indijske muslimanske lige. Podobor stalnega komiteja je še sestavljen več resolucij, o katerih bo stalni komite razpravljaj na današnji seji. Seji bosta prisostvovala tudi indijski podkralj in član izvršnega odbora indijskih organizacij v tujni M. S. Aency.

Bangkok, 1. avg. d. Iz Kalkute se je zvedelo za nov britanski načrt, kako naj bi se pridobilo indijsko prebivalstvo za britanske vojne cilje. Na britanski pritisk je »Kijatska liga v Kalkuti« izdelala načrt, po katerem bo poslanih v vsa večja in manjša naselja v Indijo veliko število posebnih kitajskih delegacij, katerih naloga bo s propagandnimi govori in pridružitvami vplivati na mnenje indijskega prebivalstva, predvse v tem smislu, da se mu prikaže nevarnost, ki grozi Indiji od Japonske.

Justifikacija treh teroristov v Madridu

Madrid, 1. avg. s. Ustreljeni so bile tri osebe, ki so pripadale zločinski tolpi, ki je delovala s političnimi nameni.

Eksplodizija v španski smodnišnici

Madrid, 1. avg. s. V smodnišnici Puebla de Vallona blizu Valencije je nastala huda eksplozija, ki je povzročila smrt 4 vojakov tamkajšnje posadke in znatno škodo na zasebnih poslopih. Nesrečo je povzročila huda vročina, ki se čuti te dni v tej pokrajini.

Letalski napadi na avstralska mesta

Port Darwin ponovno bombardiran

Saigon, 1. avg. s. Avstralski glavni stan poroča iz Melbourne, da so japonska letala zopet napadla luko Port Darwin, druga japonska letala so bombardirala Port Adland v severovzhodni Avstraliji, medtem ko je več letal napadlo Port Moresby na Novi Gvineji.

Tokio, 1. avg. s. Japonski glavni stan objavlja, da so letalske sile japonske mornarice od 2. februarja do 2. julija sestrelile 325 sovražnih letal ter uničile še 190 letal na tleh in sicer o priliki napadov na sovržna oporišča na Novi Gvineji, na Salamonskem otočju, na otočju Lork in na področju severne Avstralije.

Japonski uspehi na morju

Tokio, 1. avg. s. Japonski glavni stan objavlja, da so bile po uradnem poročilu z dne 18. julija o izgubah sovražnega brodogradja potopljene še naslednje ladje: ob zapadni obali Zedinjenih držav in na področju Seattlea 6000 tonska ladja, 8. junija 7000 tonska ladja in 20. junija ob vzhodni obali Avstralije in na področju pri Sydneyu dve 20.000 tonski ladji, ena 7000 tonska ladja in ena 5000 tonska ladja. Na področju pri aleutiskem oporišču Dutch Harbour je bila 16. julija potopljena 6000 tonska ladja.

Povečanje Taja

Bangkok, 1. avg. s. Dognava se, da znaša obseg ozemlja ki ga je Tajska zopet pridobila od francoske Indokine na podlagi sporazuma dne 11. julija 62.274 kv. km. poleg 1444 otokov na reki Mekong.

Tokio, 1. avg. s. Cesar je sprejel v posebni avdientci vodjo japonskega prijateljskega odposlanstva, ki se je dne 21. vrnilo iz Taja, bivšega predsednika vlade Hiroto, ki mu je podrobno poročal o rezultatih svoje misije in o pristranskih odnosih med obojema državama.

Vojna na Kitajskem

Tokio, 1. avg. s. V teh dneh so japonske sile v vzhodnem Santungu pregazile nad 2000 Kitajcev, ostankle 16. in 17. čungkingške brigade, in sicer na področju kakih 16 km južnovzhodno od Kokova. Kitajci so pustili na bojišču več sto mrtvih, medtem ko so Japonci zajeli velike količine topov, strojne in streliva. Po poročilih a vojske v Čokiangju in Čiangsiju se je prehrana Čang-kajskovih čet v zadnjem času tako poslabšala, da se celi kitajski oddelki predajajo da ne bi pomrli zaradi lakote.

Tokio, 1. avg. s. Iz Cne na bojišču v Santungu poročajo, da so japonske čete 26. julija neprizakovano obkolile nad 1000 ki-

Oglasi v »Jutru«

imajo vedno uspeh!

Spomini na staro Ljubljano

Resljeva cesta je bila pred 70 leti tako rekoč še v zraku. Od mesarskega mostu je držala cesta samo do šentpetrske ceste, kjer je bila znana, dobra Urbasova gostilna. Urbasovo hišo in druge stranske hiše so podirli ter napravili čez vrtove in travnike cesto do sedanje Slomškove ulice. Razširjeno cesto so zvezali s cesto pri ljubljanski plinarni; vse hiše tod so zrasle pred 60 leti. Pri tej priliki sta se razširili Komenskova ulica ter Slomškova ulica. Na desni strani za sedanjo ljudsko šolo na Ledini je bilo živinsko sejmališče. Blizu sedanje elektrarne v Slomškovi ulici in nasproti travnikov je pa stal parni mlin, last Kranjske industrijske družbe. Posestvo so pozneje prodali, kupile so ga umisljenke in preuredile poslopje ob Slomškovi ulici v Marjin dom. Dalje doli se je širila sloveča »Krajska dolina«. Na desni strani so bile same nizke, pritrilne hiše, nadalje pa travniki. Na desni strani so nameravali napraviti velik park, kar pa se žal ni uresničilo. Sezidali so slednjič veliko vojašnico in nastale so druge hiše. Tako je pred 70 leti zraslo tudi zavetišče sv. Jožefa, potem samostan lazaristov ter lepa sedanja cerkev.

Kopitarjeva ulica je približno še taka, kakor je bila pred 70 leti. Na levi strani proti mesarskemu mostu stoji Mahrova hiša. Ker se je cesta povišala zaradi zgradbe novega betonskega mostu, so napravili stopnice za dohod na trg. Na desni strani ulice je bila pred 70 leti hiša gostilničarke gospe Škerjančeve. Po njeni smrti je postala hiša last njenega sina Zana Škerjanca, ki je bil tudi gostilničar in trgovec z mesnimi izdelki. Postal je pod Hrbarjem občinski svetovalec. Staro hišo je Škerjanec popolnoma podiril in postavil krasno enonadstropno hišo. Žal sta Škerjanec in njegova soproga kmalu umrli. Zapustila sta precej imovine v dobrodelne in kulturne namene. Dediči so hišo prodali Katoliškemu tiskovnemu društvu, ki je potem na tem in drugih prostorih sezidalo današnje tiskarno.

Dunajska cesta, ki se je pozneje imeenovala Tyrševa in danes Bleiweisova, se je zelo izpremenila. Veliki potres je razdeljal garnizijsko bolnišnico in vojaško oskrbovališče. Na teh prostorih je sezidala Ljubljanska kreditna banka svojo veliko palačo. Pokojniški zavod je pa postavil »nebotičnik« in druge stanovanjske hiše. Odprla se je lepa nova ulica, kjer zdaj stoji veliki Dukičev blok. Na levi strani Dunajske ceste je sezidal pred 70 leti podjetnik Luka Tavčar, tast našega odličnega pisatelja Janka Kersnika, notarja na Brdu, nasproti bivše deželne bolnišnice, za tiste čase kar impozantno palačo, hotel »Evropa«, kjer je bila kavarna in restavracija. Hotel so opustili, pozneje tudi restavracijo, ostala je samo še kavarna, ki jo vodi kavarnar Tonec. Hišo je kupila pozneje Graška vzajemna zavarovalnica, zdaj je pa lastnik trgovec Gregor. Znan Medijatorova hiša je zrasla po načrtih M. Peternele že davno pred 70 leti. V spodnjih prostorih je bila pred 70 leti gostilna, zgoraj pa dosti stanovanj. V Medijatorovi hiši so stanovali in umrli naslednji znani slovenski možje: Jakob Zabukovec, višji računski svetnik, I. Mulej, računski levident, Simon Rutar, profesor, Franc Levic, deželni šolski nadzornik, in Milan Pajk, profesor.

Hiša stavbne družbe G. Tönnies je bila v dolžini večja kakor zdaj, zraven hiše je bil velik park, okoli njega lena železna ograja. Del te hiše so pred 20 leti podirli, napravili so čez park Dvoakovo ulico, kjer so nastale nove, lepe hiše. Hiša Gospodarske zveze je bila pred 50 leti hotel, last M. Vilharja, ravnatelja mestnega užitniškega urada. Na hiši je bil star napis »Hotel Baierischer Hof«, ki ga je pokojni Vilhar spremenil v »Hotel Bavarski dvor«. Gregorčeva hiša je bila pred 70 leti last Kalistra, pozneje pa trgovskega podjetnika Zidarja.

Zlasti se je izpremenila Dunajska cesta onstran železnice. Tam je bila Tschinklova tovarna, kjer so izdelovali kandidate in razne sladkarije. (Pred 70 leti so v Ljubljani in sosesčini precej sadili sladkorno peso; rastla je tudi ob Tivolju. Žal se je ta kultura opustila; izdelovanje sladkorja bi nam ravno v današnjih časih omogočilo koristilo.) Dalje na levi strani je imela tvrdka G. Tönnies veliko stavbno podjetje, mizarstvo, železolarstvo itd. To podjetje je po smrti Tönniesovih dedičev pogloma razpadlo. Tovarne in delavske hiše so podirali, nastale so nove ulice in hiše, ki spadajo v novo mestno četrt, imenovano »Bežigrad«.

Hiše in stavbe na desni strani Dunajske ceste od sedanje glavne pošte pa bile do Dalmatinove ulice so iste kakor so pred 70 leti, lastniki so se pa menjavali. Hotel »Slon« je bil 70 leti last Zalarja, potem Gnezde, nato Gnezdovih dedičev. Po razsulu Avstrije je kupil poslopje trgovca Koritnik, ki je sprednji del poslopja podiril ter pozidal novi hotel »Slon«. Hiša Državne hipotekarne banke je bila pred 70 leti last gospe Grumnikove, tašče pokojnega odvetnika dr. Moscheta. Prešla je v last Moscheteve vdove, rojene Zeschke, oziroma njene hčerke gospe Valentove. Nato je kupila hišo Trgovska banka, slednjič pa jo je prevzela Ljubljanska kreditna banka. V tej hiši je bil še pred 50 leti lekarnar Piccoli, ki pa se je potem preselil v sosedno hišo, katero je kupil od trgovca Schoberja, Kočevarja, ki je bil pred 70 leti trgovec na Mestnem trgu. Hiša »Pri šestici« je bila pred 70 leti last trgovca Jeunika. V hiši je bila že takrat dobra gostilna. Stari Jeunika je imel precejšnjo družino. Hišo in trgovino je prevzel po smrti njegov sin, kateremu se je pa pred 40 leti omočil um ter je nesrečni mož napravil samomor. — Hiša A. Agnole, trgovca s steklom, je bila do poloma Avstrije last trgovca Bürgerja, ki je hišo prodal ter se izselil v Avstrijo. Pred 70 leti je bila Bürgerjeva trgovina velika. Stari Bürger je imel tudi hišo na Mestnem trgu, ki so jo dediči prodali trgovcu H. Kendi. — Mathianova hiša je bila že pred 70 leti last trgovca Janeza Mathiana, trgovca s pohištvo. Po njegovi smrti pred 50 leti je prešla v last hčerke. Trgovino s pohištvo je pa prevzel sin Ivan Mathian, ki je bil z menoj štiri leta na ljubljanski realki, potem pa je obiskoval Mahrovo šolo, naker je šel še v Nemčijo, kjer je obiskoval razne trgovske zavode ter dobil naslov arhitekta. Poročil se je z Antonijo Lenarčičovo iz znane rodbine pri Vrhniki; bila je sestra gospe dr. Gregorčeve in gospe dr. Ferjan-

čičeve, vdove po dvornem svetniku in državnem poslancu. Trgovina je bila pred 50 leti na višku. — Zadnja hiša na vogalu ob sedanji Dalmatinovi ulici je bila pred 70 leti last sodnega svetnika viteza Gariboldija; ta se je poročil pred 70 leti z vdovo Mauserjevo, ki je sezidala lepo palačo na vogalu sedanje Beethovne in Puccinijeve (Knaflijeve) ulice. Po smrti g. Gariboldija (pred 40 leti) je prodala vdova hišo trdku Schneider & Verovšek, trgovini z železino. Trgovina je bila tam že pred 70 leti, njen lastnik je bil Kavšek, ki je bil udeležen kot delaven mož pri raznih podjetjih, tako tudi pri sedanji Ljudski posojilnici. Kavšek je bil sin višjega davčnega inspektorja, ki je bil tudi občinski odbornik in župan v Spodnji Šiški. Pridobil si je s svojim znanjem in delom veliko zaslug za občino Šiško, kjer so imenovali po njem tudi eno ulico. Bil

je originalen zsoj, na starost nekoliko čudaki. Umrl je pred nekaj leti. Po razsulu Avstrije je solastnik Schneider izstopil iz trgovine ter se preselil s svojo družino v Avstrijo. Trgovina z železino se je izdatno razširila in je zdaj last Verovškovih dedičev. Pri tej priliki je vredno omeniti, da je imel oče umrlega trgovca Jurija Verovška veliko vrtinarijo. Imel je tri sinove: prvorojenec je bil trgovec, drugi mestni uradnik pri knjigovodstvu, navdušen telovadelec in zastavonoša, tretji pa je bil prerano umrl gledališki umetnik, ki so mu prijatelji postavili pred opernim gledališčem skromen spomenik. — Nadaljnje hiše od Dalmatinove ulice so vse trpele ob ljubljanskem potresu, tako zlasti deželna bolnišnica. Od te dalje je bil velik zid prav do sedanje Mühleisnove hiše, ki je deloma še taka, kakršna je bila pred 70 leti.

E. Jesin.

Veliki načrti za gradnjo hiš po vojni

Glasilo nemške delavske fronte v Berlinu je v zadnji številki objavilo daljši članek, ki razodeva zanimive načrte za gradnjo hiš po sedanji vojni. Članek pravi:

Evropa je danes v največji vojni, kar jih je zabeležila njena zgodovina. Po sedanji vojni se bodo morali gospodarstvo, družabno življenje in delitev dela med posameznimi državami tako izežati, da bo Evropa res v stanju ustvariti red, ki bo ustrezen vsem narodom. Več ali manj se povsod kaže potreba, da dobi delovni človek udoben, lep in predvsem cenjen dom. Toda ta lepa zamisel se po večini iz gospodarskih vzrokov ni mogla izvesti. Zidanje hiš z najboljšo naložbo kapitala je glavni krivec nezdravne stanja v današnjem stanovanjskem gospodarstvu vobče. Med stroški zidave in vzdrževanja hiše na eni ter najemnino na drugi strani je veliko nesorazmerje. Prav za prav bi najemnina smela biti samo nekoliko višja od stroškov za vzdrževanje stanovanja. Ker pa je najemnina po navadi mnogo višja, donosa obresti in odplačuje glavnico, kar gre seveda vse samo na račun širokih plasti naroda.

V današnjem narodnem gospodarstvu ni mogoče vsakemu poindcu, kakor nekoč ni bilo mogoče vsakemu kmetu, zmagati z lastnimi močmi stroške za zidanje hiše. Dohodki širokih ljudskih plasti so prenizki, da bi zadostovali za lastno zidavo pač pa je to svojčas bilo mogoče v manjših mestih, kjer je skoraj vsak drugi meščan imel lastno streho nad glavo.

Na novih temeljih narodnega gospodarstva je vodja odredil, naj bodo storjene vse priprave, da se bo takoj po vojni lahko pričelo prvo poglavje velike obnove, namreč zidanje hiš in s tem dokončan rešitev stanovanjskega vprašanja. Naloga priprav-

ljalnih del je poverjena posebnemu državnemu komisariju za gradnjo stanovanj ter voditelju nemške delavske fronte. Delovnoznanstveni zavod je premočlil bodočo rast prebivalstva in razpoložljiva sredstva ter je sestavil načrte, po katerih bodo štiricena stanovanja z vsemi potrebnimi prostori veljala mesečno samo 25 do 30 mark. Posebna pozornost bo posvečena kmetijskim delavcem. Doslej so bili že v 15 kmetijskih okoliših izdelani vzorni modeli. Sam osnutek ne predstavlja enotnega tipa, marveč različne oblike, ki ustrezajo značaj svojega okolja. Tako se bodo torej nove kmetijske hišice gradile v skladu s tradicijo ter z gospodarskimi in podnebnimi razmerami. Pri izvedbi načrtov bodo sodelovali kmetje, organizacije in stavbeniki.

Nadalje so izdelani načrti za hiše nemških povratnikov. — Gradnja njihovih bivališč je med največjimi gradbenimi podjetji, ki jih izvaja Nemčija v teku vojne. Tako je bilo samo v Inomestu zgrajenih za preselitev preko 6000 stanovanj, na deželi pa preko 5000 hišic in 70 kmetijskih naselij.

Vse na novo zgrajene hiše ne bodo nikar vir dohodka za glavnice, marveč bodo skupno narodno premoženje, ki ne bo dajalo nikakih denarnih obresti. Stanovanjsko vprašanje lahko v celoti reši samo država, to se pravi: narodna skupnost v najširšem pomenu besede. To pa ne velja samo za Nemčijo, marveč za vse narode. Če upoštevamo razvoj naroda ter potrebo po stanovanjih in potrebna sredstva, mora biti vsakomur jasno, da lahko samo država, oziroma narod, najhitreje in najbolje izvede tako velik stanovanjski načrt. Zaposlenim in zadovoljnim ljudem je treba po vojni nuditi zdrav in lep dom, kajti samo na ta način se bo najbolje vzdržala življenjska in ustvarjalna moč vsega naroda.

Po zadnji maturi mestnega liceja

Splošna gospodarska kriza, ki je v začetku preteklega jesetletja pritiskala na bivšo Jugoslavijo, je spravila tudi ljubljansko mestno občino v težak finančni položaj. Tokrat se je med drugimi predlogi, ki naj bi ta položaj omilili, pojavila tudi misel, naj bi se opustil deklinski licej, kakor se je splošno imenovala mestna ženska realna gimnazija. Zagovorniki te operacije so navajali, da je škola za srednje šole stvar države, ne pa občine, katero izdatki za mestno žensko gimnazijo močno težijo. Po dolgi borbi za in proti uklenjenju je ljubljanski mestni svet 1. 1935. končno definitivno sklenil postopno opustiti licej. Že istega leta se je zaprl prvi razred in nato vsako leto en razred višje, tako da je za ravnokar minulo šolsko leto ostal le še osmi razred. V ponedeljek so tudi te zadnje gojenke končale maturo in s tem obenem zaključile življenjsko pot zavoda, ki je igral v vzgoji slovenskega ženskega naroda tako važno in odlično vlogo. Konec mestne ženske realne gimnazije torej ni v nikakoli zvezi z vojno in zgoledinskimi spremembami, ki jih je vojna prinesla, temveč je le izvršitev že davno prej storjenega in postopno izvajane sklepa. Vse, kakor pa je v redu, da se s hvaležnostjo ozremo na delo tega zavoda, ki ga je v skoraj petdeset letih njegovega obstoja obiskovalo več tisočev naših deklet.

Zavod je bil ustanovljen kot mestna tri-razredna višja dekliska šola na pobudo znanega mecenca, veletrgovca in veleposelnika Josipa Goupa, ki je v ta namen daroval 170.000 kron, ustanovitev pa je sklenil občinski svet ljubljanski na seji dne 10. aprila 1894. S tem je bila izpolnjena želja, ki je že dolga leta navdajala naše meščanstvo in izobraženstvo. Otvorjena pa

je bila šola šele na začetku šolskega leta 1896/97 in njen prvi ravnatelj je bil prof. dr. Lovro Požar. Za prvo šolo se je šola nastanila v drugem nadstropju zgodovinsko znamenite Zoisove palače na Bregu, v naslednjem šolskem letu pa se je preselila v hišo Glasbene Matice v Gosposki ulici. Z razpisom b'všega dunajskega ministrstva z dne 13. aprila 1906 se je višja dekliska šola preuredila v 6 razredni mestni dekliski licej, katerega naloga je bila, da podaja slovenski ženski mladini širšo splošno izobrazbo, ki naj bi naše žensko naravila duševno zdravo, krepko v volji, energično in vztrajno v delu, ki pa naj bi mu delal tudi potreben temelj za razne praktične poklice.

Otvorjen je bil prvi licej s 1. razredom v šolskem letu 1907/8 v novo sezidanem šolskem poslopju, za katero je napravil načrte arhitekt prof. Maks Fabiani. Zidavo je spet omogočil predvsem mecen Gidavo, ki je v ta namen poklonil 100.000 kron, mestna občina pa je vnotrila 300.000 kron. Mestni licej je dobil pravico javnosti, recitacijo učiteljstva in pravico, da gojenke polagajo zrelostne izkušnje ter se jim izdajajo državno veljavna izpričevala »do nadaljnjega«. — V teku let pa se je izkazalo, da licej v takratnem obsegu ni povsem ustrezen potrebam. Gojenke so ga lahko dovršile že s 16. letom, ko so imele le malo možnosti, da bi se uveljavile v kakršnem koli poklicu. Tako je sama po sebi zrasla zamisel, da se šola spremeni v žensko realno gimnazijo. Na pobudo kuratorja je vodstvo liceja spomladi 1919 izdelalo učni načrt in v začetku šolskega leta 1919/20 je bil nato otvorjen 1. razred ženske realne gimnazije. Prvemu razredu je vsako leto postopno sledil naslednji višji

P. Ceferin:

Šah

Šah je lepoteč. Krasen poljček z rodovnikom. Pravi voljaj Adonis!

Ko ga je srečna usoda pripeljala v Dobrinkovo gostoljubno hišo na periferiji, je bil majhen, neboljen kužek, ki se je le s težavo vzpenjal po stopnicah in zdaj tu

zdaj tam napravil kako »afero«. »Drafusovo afero«, kakor je budemušni stric imenoval tista ljubka jezerca. V kratkem času se je pa čudovito potegnil in znesel v pravega pasjega velikana.

Gospa Dobrinka ni bila nikdar navdušena zanj.

»Tebe in mrcino bom nagnala iz h'še!« je nahučila Vidka, Šahovo usodo, ko ga je bil v naročju prinesel domov.

Začela se je huda jezičev in živčna vojna.

Zmagal je seveda Vid.

Kdaj je še bila premagana ta zdrava korenina!

Njegovi živel so jeklene vrvi!

Ježik — milnsko kolo!

Njegova energija bi vrgla svet s teča-jevi!

»Vse doseže, kar mu drago!«

Rada — ali nerada: gospa Dobrinka se je morala udati.

Šah je — kot prijatelj zmagovalca — dobil pod štedilnikom toplo, varno zavetje...

Gospodična Zlatka, ki pri Dobrinkovih pravi spretno suča kuharico, je mladega štirinčaka pogledala s prijaznim očesom. Vzljubila je kužka in mu posvetila ves prosti čas, da ga vzgoji za dostojnega člana pasje bratovščine. Kakor mi je bila sama priznala, je izgrešila svoj poklic in bi morala biti cirkuška jahalka in krotilka divjih zveri.

Z obudovanj vredno marljivostjo in potrpežljivostjo je dosegla kaj lepe uspehe.

Seveda je na šah tudi po svoji inteli-

razred, hkratu pa so se opuščali razredi liceja.

Že leta 1908. je dr. Lovro Požar postal ravnatelj I. državne gimnazije v Ljubljani in tedaj je bil ravnateljstvo mestnega dekliskega liceja poverjeno zaslužnemu naravoslovcu prof. Ivanu Macherju, ki je ostal na tem mestu do svoje smrti 1919. Med prejšnjo svetovno vojno je bilo šolsko poslopje delj časa zasedeno po vojaštvu in tedaj je morale gimnazija gostovati po raznih sobah v mestu: v nekdanjem Narodnem domu, Glasbeni Matici pa v Auerspergovih palači na Novem trgu, dokler se ni po naklonjenosti župana dr. Ivana Tavčarja začelo preselila v prostore v Mladiki, kmalu nato pa spet pod lastno streho. Za Macherjem je bil za direktorja imenovan prof. Anton Jug, ki je ostal zavodu na čelu do svoje tragične smrti leta 1935.

Ko je bil zavolj spremenjen v gimnazijo, se je zanj začela doba novega razmaha in procvita.

Vzdrževanje šole pa je bilo za mestno občino težko breme, zlasti ker v novejših časih nismo več srečavali mecenov, kakršni je bil plemeniti Gorup. Samo za vzdrževanje gimnazije je mestna blagajna trošila letno nad 600.000 lir. Zato je razumljiva odločitev mestnega sveta ljubljanskega, da mestno žensko realno gimnazijo opusti.

Medtem ko je v teh osmih letih padal razred za razredom, pa so kakor listi z drevesa v jeseni odhajali od nas tudi nekateri najvidnejši učitelji zavoda. Za direktorjem Jugom, čigar mesto je po njegovi smrti zavel prof. dr. Anton Bajec, je dne 18. maja 1938 umrl najpopolnejši član licejskega profesorstva zbor, pisatelj dr. Ivan I. ah, dve leti pozneje, dne 26. januarja 1940, pa veliki prirodoslovec prof. dr. Pavel Groselj. Z maturo, ki jo je poslednji letnik liceja pred tednom dni zaključil v staroznani Turjaški palači pri Kržankah, se je zaključil pomemben list naše prosvetne zgodovine.

MODA IN DOM

Moderna čepica v športnem slogu

Lahko si napravimo same takšno moderno čepico, ki ima obliko stare dalmatinske čepice in ki jo obšijemo s križci v različnih barvah. Zamišljamo si jo iz temno-

modrega klobučevinastega blaga, vanjo pa uvezemo križce z rdečo, belo in rumeno svilo. Čepica učinkuje še bolj apatno, če jo spremljata enako izdelana torbica in tako izvezen pas. Takšna garnitura pa utegne osvežiti sleherni, še tako preprosto poletno obleko.

V športnem slogu

Oblučila v športnem slogu, bodisi da gre tu za obleke ali za kostume, učinkujejo nepopisno sveže, ker jih izdelamo iz blaga v svetli barvi in so tako preprosto ukroje-

na, da so vse črte kroja čiste in kakor izrezane. Pri športnih oblekah si lahko privoščimo tudi kako posebno zanimivo podrobnost, na primer monogram na rokavu namesto na prsnem žepku, kjer smo ga bili doslej vajene videti. K vsaki športni

Sredi britja vpraša brivec gospoda: — Oprostite, ali se brijete vi sami. — Dovolite, kaj mislite, da vam bom dal konkurenco in brl druge?

— Dečko, ki smo ga sprejeli v službo, ni za nobeno rabo. V vsem je silno počasen. Edino, kar gre pri njem zelo hitro, je utrujenost.

Doma narejeni predpražniki

Nikar ne zavrzite raznih koščkov vrvice, s katerimi vam trgovec zaveže zavetje! Spravljajte vsak ostanek vrvice ali vrvice podobnega tvoriva v posebno škaflo in ko zberete tega skromnega, toda potrebne materiala dovolj, vam svetujemo, da zvežete vse posamezne koščke in zvijete tako dobijeno vrvice v klobčiče. Iz starih vrvic lahko napletete z iglami štirioglate kose, ki imajo trdnost preprostih preprog. Te majhne preproge lahko potem uporabite za predpražnike ali pa vam pridejo prav v kuhinji za razne podstavke.

»Zakaj pa puščate otroke brez nadzorstva! Boga zahvalite, da vas ne naznamim Društva za varstvo mladine.«

Prisopuha in priropoče druga:

»Grizo je dobil naš Tomažek... Tako se je ustrašil našega psa!«

»Srakoperjeva mami!« hoče Vid ponoviti grajo, pa ga prehiti zgornja ženska s podrobnim opisovanjem razburjivega dogodka, kako je ubogi »malček« (strahtna beseda!) nič hudega sluteč stopical za materjo, pa je pridrljala pasja pošast in —

»Že verjamem, da ima vaš fant grizo, »jo mirno prekine Dobrinkov študent.

»Zalaj pa klati in žre nezrelo sadje!«

So pa še druge pritožbe:

Ko je bil šah zalajal, je Marička izpu-

stila torbico iz rok.

Kristina košaro.

Štefka punčko iz cunj.

In vse te lepe reči je odnesel domov.

»Čez sedem let pride vse prav,« si je mislil.

Večkrat jo primaha kak rejec malih živali:

»Plačajte zajčka, ki ga je raztrgal vaš pes!«

»Gospa, ste mi že kupili drugo kokoš?«

Kar kljuko si podajajo vrtinari:

»Vse gredice so pomandrane!«

»Čebula je uničena!«

»Razjokala sem se, gospa, ko sem pogledala našo solato!«

Na hišnih durih je zdaj prilepljen listek z napisom:

»Pritožbe sprejemam le v času od 8. do 14. ure!«

»V grob me bo spravil ta strašni Cerba-

Kronika

• **Smrt na fronti.** Nemški listi poročajo, da je pri borbah za Sevastopol padel drugi pesnik Franc grof Zedwitz, ki je bil vojni poročevalec. Po rodu je bil iz stare sudeške družine in se je rodil 1906 na Dunaju. Napisal je vrsto zanimivih knjig iz prirode in lovstva, ki so znane tudi pri nas. — Nadalje so padli na vzhodni fronti: odlikovanca z viteškim križcem major Gerhard Florin in letalski stotnik Hermann Kühl ter general oddelek SA dr. Hermann Brauneck, uradni šef pri vrhovnem vodstvu oddelek SA.

• **22. dete je rodila.** V četrtek zjutraj je 46letna Elena Ferrucceja v Rimu rodila hčerko, ki je 22. v vrsti njenih otrok. Pri krstu so ji dali simbolično ime Itala Germana Vittoria (vittoria-zmaga). Ferrucceja je poročena 29 let, pa ima že tako lepo število rojstev za sabo, da nudi res redek primer plodnosti. Ko sta imela šest otrok, sta živela v veliki revščini. Mož je bil brez dela, družina je bila takorekoč brez strehe. Potem se je Duce sam zavzel zanje. Dobili so primerno stanovanje, mož je dobil zaposlitev kot pečar. Najstarejši sin je kot šofer pri vojakih. Pred letom se je poročil in nedavno se mu je rodil sinček, ki je zdaj dobil skoraj mesec dni r. lajšo teto.

• **Žetev po mestih je opravljena.** To se nekoliko čudno čuje, je pa letos zlasti resnica. Ne samo v Ljubljani, tudi v vseh italijanskih velikih mestih so bila letošnjo pomlad razpoložljiva plodna tla po javnih trgih izpremenjena v koristne nasade. Tako si na primer na Cavourjevem trgu v Rimu, tam, kjer stoji Cavourjev spomenik nasproti palači največjega italijanskega dnevnika, še pred tedni motril zlati pšenici. Prav tako je žito rumenelo na slavnici Piazza della Scala v Milanu in še po mnogih drugih znamenitih trgih. Zdjaj pa je žetev opravljena. Delež, ki ga bodo letos pridelovali mesta, so splošno prehrani, bo vsega spoštovanja vreden, čeprav se vsi nasadi niso obnesli kar stoodstotno.

• **Smrt dveh luščilkarja pri avtomobilski nesreči.** V okolici Bologne se je pripetila huda prometna nesreča, ki je zahtevala življenje dveh mladih žensk. Tovorni avto s priklopnim vozom je peljal večjo skupino luščilkarja riza na deo. Iznenada se je priklopil voz zaradi nekega defekta prevrniti in ženske, ki so se nahajale v njem, pokopale pod seboj. Dve luščilarki riza, katerih identitete ni bilo mogoče takoj ugotoviti, sta obležali mrtvi, tri druge so obležale smrtno nevarno ranjene, 37 ostalih pa je dobilo lažje poškodbe, da so jih morali vse skupaj prepeljati v bolnico.

• **FIAR-Radio Ljubljana obvešča svoje poslušalce,** da bodo prva poročila v slovenščini na spredu dneвно ob 12.30, namesto ob 7.30. Ta sprememba velja od nedelje, 2. avgusta t. l. dalje.

• **Učite se strojeplja.** — Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj prične v torek 4. avgusta. Pouk po desetprstni metodi. Uspeh zagotovljen, ker so na razpolago stroji raznih sistemov. Največja moderna strojeplja: 60 pisalnih strojev. Učnina zmerna. Vpiše se lahko vsakdo. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekte daj: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15.

Naše gledališče

OPERA

Nedelja, 2. avgusta, ob 16: »Trubadur.« Izven. Cene od 20 lir navzdol.
Ponedeljek, 3. avgusta: Zaprt.
Torek, 4. avgusta, ob 17: »Trubadur.« Red A.

Sreda, 5. avgusta, ob 17: »Baletni večer.« Lanskoletni abonma Sreda in B.
Četrtek, 6. avgusta, ob 17: »Trubadur.« Red Četrtek.

Danes v nedeljo ob 16. bodo peli Verdijevo opero »Trubadur« izven abonmaja. Peli bodo: grofa Lumo—Janko, Leonora—Heybalova, Azuceno—Golobova, Manrica—Franci, Ferranda—Petrovič Tone k. g., Ines—Poljanarjeva, Ruiza—Krištančič, cigan—M. Gregorin. Dirigent: A. Nefat, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti.

Lanske abonente reda Sreda in B opozarjamo, da bodo imeli v sredo 4. t. m. ob 17. uri v nadomestilo za lani odpadlo predstavo »Ero z onega sveta« uprizoritev »Baletnega večera«. Spored obzora: »Chopiniano«, Dohnanyjev »Pieretn pajčolan« v treh slikah in Borovnov »Polovske plesce«. Sodeluje ves baletni ansambl in solisti: Bravničarjeva, Japljeva, Remskarjeva, Golovin, Kurbos k. g. in Drago Pogacar. Dirigent: D. Zebre, koreograf: inž. P. Golovin. Načrti za kostume v »Pieretnem pajčolanu«: Jela Vilfanova, izdelava pod vodstvom Staničeve in Remskarjeve.

Opera bo končala sezono 10. avgusta, nato bo ostala zaradi snajenja do 2. septembra zaprta.

IZ LJUBLJANE

u— **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrl g. Fran Kratnar, višji davčni upravitelj v pokopju. Na poslednji poti ga spremila današjo nedeljo ob 5. iz kapele sv. Frančiška na žalah k Sv. Križu. — V Gorjah pri Bledu pa je umrl organist g. Tone Bižal. Pokojnima blag spomin, žalostnim svojem pa naše iskreno sožalje.

u— **Dve poroki.** Minuli ponedeljek so se poročili v župni cerkvi na Viču g. Josip Grom, industrijalet v Ljubljani, z gđ. Ančko Gmajnarjevo, uradnico iz Javornika, in inž. Janez Bizjak, uradnik Vis. Kom., z gđ. Cirilo Prijatelj, uradnico iz Rožne doline. Poročal je bratranec obeh ženov p. č. g. Jože Cukale, kaplan iz Gor. Logatca. Priče so bili dr. Emil Čeferin, tajnik Zadrugnega zavoda in ravnatelj g. Jože Prijatelj, ter ženina drug drugemu. Poroka se je vršila z mašo, pri kateri je pel g. inž. Jože Sykita, spremljal ga je pa prof. g. Jeraj na vijolini in pater Jurij na orglah. Poročil jih je č. g. prior Konstantin. Obilo sreče!

u— **Promocija.** Na univerzi v Zagrebu je bil za doktorja medicine promoviran dr. Danilo Tavčar, sin pokojnega zobnega zdravnika dr. Josipa Tavčarja, četrti izmed njegovih otrok, ki so dovršili medicinske študije. Čestitamo!

Med. univ. dr. KAC

zobozdravnik-specialist

LJUBLJANA, STARI TRG ŠTEV. 2

Ordinira od 1/9.—12. in od 1/15.—18.

u— **Z lepim jasnim jutrom** se je uveljavljal avgust. Poslednji dan julija je bil mestoma oblačen in vetrovit in se je obetala izprememba vremena. Živo srebro je čez dan doseglo 23.4° C, večer pa je bil prijetno svež in tudi noč je bila prijetna. V jutru 1. avgusta je kazalo živo srebro 15° C. Jutro ni bilo megleno in zgodaj se je uveljavljal sončen, jasn dan. Proti poldnevno se je nebo nekoliko pooblačilo.

Dr. MARINIČ FRAN

ordinira dnevno od 14.—16. ure
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29, I. nadstropje

u— **Nabavljajna zadruga državnih uslužbencev** v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5, bo začela razdeljevati razpoložljivo blago za mesec avgust 1942 po naslednjem vrstnem redu: 4. avg. začeta črka A, B, C, D; 5. avg. zač. črka E, F, G; 6. avg. zač. črka H, I, J; 7. avg. zač. črka K; 8. avg. L, M, N; 10. avg. zač. črka O, P, R; 11. avg. zač. črka S, T; 12. avg. zač. črka U, V, Z. — Vse člane vlijudno naprošamo, da prinesejo vrečice s seboj! Za moko, riž in testenine!

u— **Oddelek za zdravstveno zaščito** mater in dece pri Higijenskem zavodu v Ljubljani (Dečji dom, Lipičeva ulica) sporoča, da bosta poliklinika ter posvetovalnica za matere in otroke dne 3. 4. in 5. avgusta t. l. zaradi beljenja prostorov zaprti.

KIS za vlaganje sočivja

priznana dober — prodaja

DROGERIJA KANC, Židovska ulica št. 1

u— **Sprejemni izpiti za I. razred** gimnazije. Nov tečaj v Trgovskem domu se začne v ponedeljek 10. avgusta. Poučujo strokovnjaki vso predpisano snov temeljito in uspešno. Vpisovanje dnevno (tudi v nedeljo 2. avgusta) od 9—12. Trgovski dom, prtiličje, Gregorčičeva 27.

u— **Večerni pouk iz vseh trgovskih predmetov** (knjižovedstvo, trg, računstvo, kompedenca, nauk o trgovini, Trgovsko in menično pravo, etnografije, strojeplje) traja dva meseca. Vpisovanje dnevno od 9—12. Trgovski dom, prtiličje, Gregorčičeva 27. Priporočljivo za tiste, ki žele izpopolniti svoje znanje, in vse, ki se nameravajo vpisati v trgovsko šolo ali akademijo.

Brezplačna zdravniška služba

zdravstvene avtokolone

Visoki komisariat obvešča prebivalstvo, da bo splošna zdravstvena avtokolona vsilila brezplačno zdravniško službo v mesecu avgustu v zavodu Lichtenturn, Ambrožev trg.

Kakor je znano, ima zdravstvena avtokolona zobozdravniški, očesni, rentgenski in interni oddelek, oddelek za otroške bolezni ter oddelek za bolezni v ušesu, nosu in grlu.

Zdravljenja potrebni se lahko prijavijo na omenjenem mestu vse dni v mesecu avgustu — izvenmi ob nedeljah in praznikih — od 8. do 12. ure in od 15.30. do 17.30.

jih ima poljedelec in vrtnar današnji dan.

»Ste že kdaj razmišljali, mladenič, koliko znojja popije zemlja? Koliko žuljev napravi lepa?« Koliko skrbi in truda zahteva rastlina? Potem pa pride ulica, človek ali pa kaka bestija — in ubogi poljedelec se lahko obrne pod nosom!

Dolgo je govoril.

Jokav je bil njegov glas.

Videk je pa kar poslušal.

Poslušal in »prežal« kakor njegov »kužeke«.

»Koliko znaša — po vašem mnenju — škoda?« je vprašal, ko je neznanec končal svojo »cremijado«.

Dva stotaka boste že morali odriniti!«

»Vam?«

»Seveda meni... Komu pa?«

Videk se nasmehne. Prijazno potrpejla neznanca po ramenu.

»Iznajdljivi ste, gospod! Nov vir dohodkov, jelite? Na žalost pa jaz nisem kralj, da bi šel na vaše hramce.«

»Kaj...? Kako?... Vi se branite... Nočete —«

»Nasesti vašemu triku... Z gospodom špargljem se bova pa že pobotala, saj ni napačen človek. Če bi ga tudi ne poznal, bi me vi ne bili premotili s svojo sozvočnostjo! Človek, ki sam obdeluje zemljo, ne toži, ne pretaka solz, marveč pograbl škodljivca takole za vrat... In zarenč! Primorejščenkravagajžlan... zdaj bos videl hudiča!«

Videk je močan ko gorila.

Kakor medved suho hrusko, je stresel sleparskega »očividca«.

Za vsako gospodinjstvo

je nujno potreben hladilnik, kateri vam obdrži za dolgo časa živila v svežem stanju. V ta namen je idealno zgrajen »Saffar« hladilnik, v katerem stalno kroži povsod enako mrzli zrak. — Velikost koristnega prostora v hladilniku je 75 litrov in stane samo 3.300 lir.—

Oglejte si jih, dokler so še na zalogi:

Everesi

LJUBLJANA, PREŠERNOVA UL. 44

u— **Jezikovni pouk** nemščine dobe dijakov in tudi spretnosti v dopoldanskih urah od 9—10. Konverzacija. Trilateralno. Prijavljanje dnevno (tudi v nedeljo 2. avgusta) od 9—12. Trgovski dom, prtiličje, Gregorčičeva 27.

u— **Strojepljivni in stenografski tečaji** pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. (Posebni dijaški tečaj). Pričetek dne 5. avgusta. Priglaševanje in poljsnila dnevno od 9—11 ure dopoldne v pisarni zavoda.

u— **Na III. mešani meščanski šoli** v Mostah se vrši tečaj italijanske jezika v torkih, sredah in četrkih o 8. ure naprej. Tečaj je obvezen za vse učenke in učence, ki imajo iz tega predmeta popravni izpit. Udeležujejo se ga pa lahko tudi drugi učenci in učenke.

Specialist za očesne bolezni

DR. SLAVKO PREVEC

je preselil svojo ordinacijo
na Bleiweisovo (preje Tyršovo) cesto 15/1.
(nad kavarno Evropa). Ordinira od 11.—13.

u— **Jezikovni tečaji** pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. Dopoldanski in večerni. (Posebni dijaški tečaj). Učnina nizka. Prijave in informacije pri vodstvu zavoda dnevno od 9. do 11. ure dopoldne.

u— **Jezikovni pouk** italijanske dobe spretnosti v obliki konverzacije, v večernih urah od 6—7 ali od 7—8. Prijavite se lahko dnevno od 9—12. Trgovski dom, prtiličje, Gregorčičeva 27.

u— **Tečaj za popravne izpite** v Trgovskem domu. Začetek v soboto 1. avgusta. Poučujo strokovnjaki temeljito in uspešno iz vseh predmetov. Honorar zmeren. Prijavljanje dnevno (tudi se v nedeljo 2. avgusta) od 9. do 12. Trgovski dom, prtiličje, Gregorčičeva 27.

u— **Dodatki mesa** so dovoljeni samo bolnikom za težko tuberkulozo in za težko sladkorno bolezen. V vsakem primeru pa morajo taki bolniki vložiti prošnjo, naslovljeno na Prevod ter priložiti predpisano zdravniško spravečo. Te prošnje je pa treba oddati mestnemu fizikatu v Mestnem domu.

u— **Za dijake srednjih, strokovnih, meščanskih in ostalih šol** se prične poseben počitniški tečaj strojeplja. Učnina zmerna. Največja moderna strojeplja. Pouk po desetprstni metodi. Informacije daj: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

u— **Dimnikarski pomočniki** so vajbeni, da se udeležijo danes ob 10. dop. sestanka v Pokrajinski delavski zvezi, I. nadstropje, soba št. 10. Na dnevnem redu so važna vprašanja, zato je v prid posamezniku, da se sestanka zanesljivo udeležijo. Skupina dimnikarskih pomočnikov pri Pokrajinski delavski zvezi.

u— **Upraviteljstvo II. moške meščanske šole** v Ljubljani javlja, da se prične tečaj italijanske v ponedeljek dne 3. avgusta ob 8. uri v šoli. Obisk tečaja je za vse, ki imajo izpite, obvezen, ostalim pa se toplo priporoča. Za upravitelja: A. Lajovic.

u— **Na II. dekliški meščanski šoli** v Ljubljani se bo pričel poletni tečaj iz italijanske v četrtek 4. avgusta 1942 ob pol devetih. Vse učenke smejo obiskovati tečaj, ki pa je strogo obvezen za učenke, ki imajo popravni izpit iz italijanske. Upraviteljstvo.

Iz Novega mesta

n— **Ženitev.** V zadnjem času je nastala v doleniški metropoli prava ženitvena mrzlica in se je v razmeroma kratkem času poročilo kar 16 parov, kar predstavlja za časen rekord. Poročili so se: Vrančič Martin, zasebni namestnik iz Kočevja, in Starec Terezija, zaščitna sestra iz Novega mesta; Kump Franc, lesni trgovec, in Polomarku Ljudmila, šivilja, oba iz Novega mesta; Zagor Jožef, železničar in Suter Ana, šivilja; Jesenko Anton, sodni pripravnik in Malovič Božidar, hči mizarskega mojstra; Poljanar Metod, hotelski poslovođa in Bradi Ema, uradnica iz Trieste; inž. Stepišnik in Osim Eleonora, zasebna uradnica; Florjanc Jože, želez. mizar in Kump Rozina, hči kolarja iz Semečja; inž. Lončar Igor, vodja prehranjevalnega urada, in Urbanc Margareta, zasebna iz Ljubljane; Poljanar Vincenc, sodni pripravnik in Kronegger Terezija, učiteljica; Miklič Anton, šofer in Retar Antonija, natakarka; Grbec Alojz, profesor in Lesjak Marija, zaščitna; Košir Milan, dijak iz Ljubljane in Vandot Nada, zasebnica; inž. Tinto Oskar, agronom in Ferenc Nada, notarska uradnica; Kso Ivan, trgovec in Valentinič Marija, sodniška uradnica; Falkner Stanek, davčni uradnik in Gorišek Antonija, trgovska pomočnica ter Mavrovič Bogomir, trgovski sodruidnik in Jereb Marija, trgovska sodruidnica. Bilo srečno!

n— **Življenje in smrt.** V juniju je bilo v prečenski in miropeški župniji rojenih 17 otrok, od tega 8 deklet, 1 par dvojčkov in 1 mrtvorojenček. Umrl so: šemrov Janez, železničar iz Novega mesta, 72-letna Gorenc Franciška iz Poljan, 57-letni krovce Krevs Janez in Hraštja, 50-letna žena železničarja Lah Ana iz St. Jurja, 33-letni posestnik Pust Anton iz Gor. Globodola in 33-letna žena posestnika Pust Marija iz Gor. Globodola. Poročili pa so se: Verček Franc in Rovtar Rozalija, Sladič Jože in Retelj Pavla, Fink Leopold in Zagor Valerija ter Eršte Alojzij in Starič Franciška.

n— **Pee ga je ugriznil.** V Irči vasi pri Novem mestu je domači pes popadel 11-letnega sina kamnoseškega mojstra Janka Lukšiča in ga nevarno ugriznil v nogo. Ni še ugotovljeno ali je bil pes stekel, vendar so dečka prepeljali na opazovanje in zdravljenje v kandijsko bolnišnico.

n— **Oproščen krivde in kazni.** Pred mali kasnakni senat je stopil novomeški trgovec in urar Matija Vahtar zaradi menic s ponarejenim podpisom. Pred sedanjo vojno je imel Vahtar zastopstvo neke sušarske trdnice z radijskimi aparati. Tik pred pričetkom vojne pa je Vahtarju predložil njegov novomeški podzastopnik zaključnico nekega novomeškega gostilničarja z 12 podpisanimi menicami za skupno vsoto 4.800 din za nakup radio aparata. To zaključnico z menicami je Vahtar nato dostavil svoji trdnici. Ob predložitvi menic v izplačilo se je izkazalo, da dotični gostilničar ni podpisal nikake zaključnice kakor tudi ne predloženih menic, zaradi česar je ovadila trdnica Vahtarja novomeškemu državnemu tožilstvu. Pred malim senatom je Vahtar dokazal, da ni imel nobenih vezí s temi menicami in da jih je ponaredil njegov podzastopnik, ki se je pa med tem časom izselil. Ker odgovarja je Vahtar svoji trdnici, je torej bil zaradi teh menic oškodovan izključno on. Po zaslisanju in zapirski priči je mali senat oprostil Vahtarja vsake krivde in kazni, zasebno tožilstvo pa naptil na pot civilne pravde.

n— **S češnje je padel.** V Gabrijeli pri Tržiču je splezal na češnje 20-letni Ciril Zabukovec. Ko se je pa sklanjal za češnjami je izgubil ravnotežje in padel z dokaj visokega drevesa. Pri padcu si je zlomil desno roko in desno nogo ter se zdravi v kandijski bolnišnici.

Z Gorenškega

Na vzhodni fronti so padli naslednji korški rojaki: 28letni podčastnik Pankracij Tomaschitz, ki je bil odlikovan z več odlikovanji in se je boril že na raznih bojiščih, nadalje 21letni topničar Adolf Schleitner, 19letni podčastnik Alfonz Leixner, desetičnik Karel Heinz Ronacher, 23letni podčastnik Bernard Dominikus ter višji desetičnik Edvard Lientschnig.

Obisk iz Gornje Šlezije. Pred tednom je prispela na Korško večja skupina iz Gornje Šlezije prirejat razne ljudske prireditve. Obiskala je Korško po naročilu propagandnega ministrstva. Skupina se je dalje časa pomudila v Piliburku, v krajih Mežiške doline in v Dravogradu, kjer je bil prirejen družabni večer.

Najdba starega denarja. Celovška okolica velja v nasprotju z Gosposvetskimi poljem, kjer so našli že mnogo zgodovinskih zakladov iz starih dob, za revno v pogledu starinskih najdb. Vendar so tudi v celovski okolici odkrili že nekatere zanimive stare like, strebe in denar, torej predmete, na katere se lahko opira raziskovanje o postanku Celovca. Od maja 1940 do letošnjega marca so našli na nekem posestvu tik na robu Celovca nič manj ko 163 novcev iz 3. stoletja po Kristu. 150 novcev je bilo v loncu iz črne gline, ki se je ob dvigu razletel v drobne kosce. Okoli najdišča so našli še nadaljnje ostanke starinskih posod, opeko, žlindro in steklo. O teh najbah poroča najnovejša številka časopisa »Carinthia«, glasila korškega zgodovinskega društva. Vsi ti novci, najdeni na posestvu gospe Katice Krevličeve, so dobro ohranjeni srebrenjaki cesarja Karakale. Zaklad je bil najbrž zakopan, ko so Alemanci vdrli na Korško.

Meteor nad korško zemljo. V noči na 27. junija so v celovškem okraju opazovali meteor, ki je drvel v smeri od Feldkirchna proti St. Vidu. Sijal je rumenakasto-rdeče kakih 7 sekund.

Drava je odnesla brod. Zrodar Aleksander Wirth iz Spodnjih Borovlj je doživel veliko nesrečo. Ko je krenil z brodom na oni kraj Drave po nekatere potnike, se je utrgala vrv in je Drava odnesla brod. Ljudje so hitela za brodom in so ga kmalu nato našli nepoškodovanega na nekem ovinku. Za brodarjem pa ni bilo sledu. Bolehni mož je najbrž utonil.

Iz Spodnje Štajerske

V Trbovljah imajo večeraj in danes prvo okrožno zasedanje Heimabunda. Vrstijo se razne prireditve po geslu: »Spoštujte delo — upoštevajte delavca!« Danes bo govoril zvezni vodja Steindl. Prirejena je tudi razstava o dosedanjem delu Heimabunda v trboveljskem okrožju.

Filmska propaganda za sejanje oljnic. Nemški prehranjevalni urad je poslal na Spodnje štajersko propagandni film z naslovom »Kmet, to se tebe tiče«. Film prikazuje, kako potrebni so nasadi različnih oljnic za prehrano in za oboroževalno industrijo. Posebej je še prispel film z naslovom: »Replica je nujno potrebna.« Film prikazuje, kako zelo potrebujejo moški in ženske v industriji ter vojaki na fronti in v zaledju izdatno hrano. K čemur lahko pripomorejo čim obširnejše njive repice, iz katere se prideluje olje. Film bodo od danes dalje vprižirjali v vseh večjih krajih na Spodnjem štajerskem.

Letalski pouk. Mariborski oddelek za jadralno letalstvo v okviru Heimabunda je te dni zaključil prvi letnik v šoli pri Sv. Marjeti ob Pencilu. Tečajniki so opravili izpit A. Idilično grčevje pri Sv. Marjeti se je izkazalo za zelo primerno torišče jadralnega letalstva.

Nesreča. 16letna Pepca Štrmškova iz Pekinga je v Mariboru skočila iz vozečake avtobusa, ki jo je nato povozil. Obležala je s pretrseminimi možgani. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 2. AVGUSTA

7.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. 8.15: Orgelski koncert Domenica Zambettija. 11.00: Prenos pete maše iz bazilike sv. Pavla v Rimu. 12.00: Razlaga evanđelja v italijanski. (O. Marino). 12.15: Razlaga evanđelja v slovenski. (O. Sekovanič). 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Koncert sopranistke Režike Lipušek-Koritnik. 13.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. 13.20: Operno glasbo izvajajo mladi umetniki. 13.50: Vojške pesmi. 14.00: Poročila v italijanski. 14.15: Koncert Radijskega orkestra in Komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec. Slov. gl. 14.45: Poročila v slovenski. 17.15: Dr. L. Puš: Gospodarska navodila in poročila, kmetijsko predavanje v slovenski. 17.35: Koncert kvarteta »Fanteja na vasi«. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Lahka glasba. 20.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.40: Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 21.25: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. Operna glasba. 21.45: Simfonična glasba. 22.45: Poročila v italijanski.

Smrt nadarjenega moža

Novo mesto, 31. julija
V najlepši moški dobi 30 let je umrl zasebni uradnik g. Viktor Hajtnik iz Novega mesta. Pokojni je bil iz Slovenje Gradca, rođ pa je s Korškega. Po meščanski šoli v Slovenjem Gradcu je vstopil v znano Mikoličev tovarno meril, kjer se je sprito svojih sposobnosti kmalu dvignil na vodilno mesto in je zadnja leta pred vojno vodil to našo največjo tovarno meril in otroških igračk. V Slovenjem Gradcu je tudi slovel kot eden najboljših šahistov in si je pridobil lepe zasluge za razvoj kraljevske igre v vsej Mislinjski in Mežiški dolini. Bil je vrsto let tajnik športnega kluba »Mislinje« in je mnogo prispeval k poživitvi vsega športnega življenja v tem predelu. Vojna vihra ga je zanesla med drugim tudi v Beograd, odkoder se je vrnil v Novo mesto, kjer je našel zaposlitev v lesni stroki.

Zaradi tovariškega, dobrega značaja je užival v vseh krogih prebivalstva izredno priljubljen. Bil je vedno iskren, zvest in dober tovariš, visoko cenjen od prijateljev in rado viden gost pri vseh znancih. Bil je res izredno bistrega duha. Pred petimi leti se je poročil v Slovenjem Gradcu s hčerko novomeškega sodnega svetnika Pio Kudrovo in v srečnem zakonu sta se jima rodila dva krepka sinčka. Družinici je bil vedno najskrbnejši oče.

Na zadnji poti je pokojnika spremljala velika množica prebivalstva. Ohranili mu bomo blag spomin, užalošteni družini pa naše najiskrenejše sožalje!

Krka svari k previdnosti

Novo mesto, 31. julija
Vroči poletni dnevi privabljajo vedno več kopalcev v toplo Krko in posebno v opoldanskih urah se vse mlado in staro hladi v letos izredno prijetni Krki. Vsa obrežja Krke so polna kopalcev, vendar se jih dnevno zbira največ na Seidlovi žagi ob Ločenski cesti, ki je po razdrtu starega mestnega kopališča na Loki najprimernejše naravno kopališče. Prostrani betonski oporniki zatvornic in sam jez nudijo kaj pripravnih prostorov za kopanje, voda sama pa je posebno pod jezom izredno čista. Novomeška mladina si je tu postavila tudi kar dve skalalnici, da se uri in razveseljuje s skoki v vodo.

Zaradi sedanjega izredno nizkega vodostaja pa je skakanje nevarno, ker je voda pod obema skalnicama nemudoma plitka. Kljub temu si mladina ne pusti vzeti užitka skakanja in tako je v terek v opoldanskih urah skakal tudi trgovski pomočnik Tine Šmajdek, ki je sicer znan kot dober plavec in skakalec. Pri zadnjem skoku se je tako nevarno odbil

500 lir nagrade

dam osemu, ki mi odda, predkriti ali odstopi lepo stanovanje dveh sob, kopalnice in pritriljanih v sredini mesta smer Sv. Petra-Tabor. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Novoporočena 500«. 10099-21a

Mlada zakonca

ščeta enosobno stanovanje za takoj na Kodeljevem ali v Mostah. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno rabim«. 10174-21a

Enosob. stanovanje

ali sobo s številnim inšam; tudi za nekaj ur dela dnevno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ta ogl. iščem«. 10206-21a

Komf. stanovanje

v centru ali vzhodnem delu Ljubljane, išče zakonski par brez otrok za takoj ali do 1. oktobra. Plačam dobro nagrado in za 1 leto vnaprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Industrija«. 10236-21a

Iščem za takoj

sobo ali stanovanje brez posteljnine, s posebnim vzhodom, s številnim ali slično. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samski železnikar«. 10241-21a

Dvosob. stanovanje

s kopalnico išče višji državni uradnik v p. (dve osebi), odnošeno zamenja tako stanovanje na Resljevi cesti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sončno 2«. 10252-21a

Stanovanje

odda. Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Dvosob. stanovanje

ob tramvaju oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra stran-ka«. 10092-21

Dvosob. stanovanje

za maloplačnik družino ugodno oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10088-21

Dvosob. stanovanje

z vrto in Dravljah blizu cerkve zamenjam za slično znotraj kontrolne črte. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zamenjava«. 10181-21

Malo komfortno

stanovanje v centru oddam proti odkupu pohištva za 16.000. Informacije pri »Mer-kur«, Miklošičeva c. 20. 10175-21

Oddam

dvosobno stanovanje s kopalnico, garažo in skladščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10249-21

Sobo oddam

Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Opremljeno sobo

z dvema posteljama in sopo- rabo kopalnice, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10138-23

Komfortno sobo

s sopo- rabo kopalnice, v središču mesta, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10120-23

Udobno sobo

s posebnim vzhodom in sopo- rabo kopalnice, oddam ugodno mlačnemu zakonskemu paru; vendar brez uporabe kuhinje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10214-23

Lepo sončno sobo

z dvema, event. tremi posteljama, in eno oddam ves dan odstopi dami s sopo- rabo kopalnice. Sv. Petra 41-I. 10127-23

Lepo sobo

s sopo- rabo kopalnice takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10128-23

Podstrežno sobico

oddam 1. septembra naposleni mlajši šenaki oseb. Postavi lahko šte- dnik. Ogled nedelja dopoldne. Vogelnja 9-I, Terno-va. 10112-23

Opremljeno sobico

oddam, takoj, najrajši starejši ženski. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10107-23

Oddam

opremljeno manjšo sobo gospodu, s sopo- rabo kopalnice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10129-23

Oddam sobo

z dvema posteljama blizu centra. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10130-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, v centru oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10089-23

V Tivoliju oddam

sobo z dvema posteljama in s brano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10089-23

Prazno sobico

oddam ženski takoj. — Matijanova pot 7, Zg. Šiška. 10079-23

Sostanovalko

mirno in pošteno, iščem. Ogled v nedeljo od 9. do 13. ure: Sv. Petra nasip 19, pritrilje, levo. 10104-23

Iščem gospoda

kot sostanovalko. Frankopanska 27. 10098-23

Opremljeno sobo

separirano, s sopo- rabo kopalnice, oddam. Der- motova ul. 23, vila. 10068-23

Dve opremljeni sobi

oddam boljšim osebam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10029-23

Oddam takoj

veliko, lepo opremljeno sobo s prostim vzhodom eni ali dvema boljšima osebam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10044-23

Opremljeno sobo

oddam gospodini. Zarnikova ul. 9. 10054-23

Prazno in opremljeno sobo

takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10145-23

Sobico

v centru oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10172-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10119-23

Sostanovalko

sprejemam lepo zračno sobo v centru mesta. — Olga Pavšič, Sv. Petra cesta 8-I. 10222-23

Solnčno sobo

lepo opremljeno, s sopo- rabo kopalnice, za dve osebi, oddam. — Idrijska 19. 10234-23

Sobo

oddam v središču mesta. Čevlarska ulica 2-III. (zraven Jurčičevega trga). 10233-23

Dve opremljeni

čisti, vezani sobi, s sopo- rabo kopalnice, oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vila Pod Rožnikom«. 10240-23

Prijetno sobico

opremljeno, s posebnim vzhodom, oddam solidni stranki na Vodnikovu cesti 165. 10244-23

Opremljeno sobo

s sopo- rabo kopalnice in kopalnice, za boljšega gospoda, oddam. Gledališka ul. 16, Močnik. 10189-23

Lepo sobo

z dvema posteljama oddam. Streliška ul. 24-II. deno. 10254-23

Opremljeno sobo

oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10100-23

Lepo sobo

opremljeno, prostorno, zračno in čisto, za dve osebi, oddam. Cesta 29. oktobra št. 10, visoko pritrilje, levo. 10248-23

Sobo

z dvema posteljama in posebnim vzhodom oddam dvema gospodinjam. — Poizvedbe od 11. do 15. ure: Rožič, Vegova ul. 8. 10187-23

Sobe išče

Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Dva oficirja

iščeta lepo opremljeno sobo s kopalnico in pred- sobo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V centru«. 9999-23a

Opremljeno sobo

lepo, s posebnim vzhodom, iščem v strogem centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soln-čna«. 10101-23a

Prazno veliko sobo

v centru iščem za 1. septem- ber. Ivan Šiška, Mar- rijin trg 3-II. 10208-23a

Glasbila

Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Harmoniko

(klavirsko), dobro ohran- jeno, kupim takoj. Po- izve se: Ljubljana, Se- lenburgova ul. 6, Besen- čar. 10116-26

Kupim

dobro ohranjen planino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj«. 10105-26

Klaviir ali pianino

vzajem v najem. Po- nudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj ali po- znejše«. 10165-26

Prodaj

dobro ohranjene citre. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10171-26

Prodaj

dobro ohranjen klavir in veliko knjižno omaro. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10182-26

Živali

Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Dve pagodi

plavi, odteleti. Najditelj naj jih vrne proti na- gradit: Prijateljstva ul. 10, Prule. 10106-27

Kupim

piščance, račke in go- ske, par dni stare. Na- slov v vseh poslovalnicah Jutra. 10053-27

Kozo mlekarico

prodaj za 12000 lir. Na- slov v vseh poslovalnicah Jutra. 10072-27

Več zajk

s hlevčkom, ugodno prod- am. Mala Celnarska 4. 10218-27

Stroji

Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Prodaj

nov krojaški Pfaff šivalni stroj. Glasliška c- sta 10, Šiška, Kremžar. 10080-29

Dva šivalna stroja

z dolgim ciličkom, iz- vrstna za domačo upo- rabo, ugodno naprodaj v trgovini »Ogled«. Mest- ni trg 3, vhod skozi ve- ro. 10096-29

Nemški pis. stroj

»Continental«, »Mer- cedes«, »Ideal«, prod- a »Torpedo«. Miklošičeva cesta 18. 10220-29

Izgubljeno

Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Izgubila sem

lasciapasare. Vrniti na ime: Petrovič Marija, Zaloška 10. 10155-28

Izgubila sem

štiri Wertheim-ključke. — Vrniti proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 10177-28

Informacije

Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Železničar

ki je kupil prejšnjo so- boto pri Fototehnični aparatu, se nujno prosi, da se zglasti tam. 10159-31

Obrt

Tapetniško obrt v Ljubljani, s vsem in- ventarjem in salogo, prod- am ugodno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina«. 10124-30

Gumi vozove

izdelujem po naročilu. Imam jih tudi na za- logi. Zidar A., Jegličeva ulica 15. 10162-30

Stare pletenine

popravilam in predelu- jem, popljetam nogavi- ce in rokavice. A. Pav- lin, Vodnikova 28-III. 10212-30

Mizarsko obrt

v Ljubljani, s vso opre- mo, ugodno prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Denar«. 10186-30

Zenitv

Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Drž. uslužbenec

srednjih let, dobroščen, bi se takoj poročil z go- spodnjo do 28 let. Od- govornam je na resno ponudbo in na točni na- slov. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sreča«. 10094-25

Resnega znanja

želi gospodična, samo- stojna šivilja in posest- nica, s gospodom, po- mešnosti državnim urad- nikom od 38—40letnim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Neanonim- no«. 10043-25

Obrotnik

50 let, se želi oženiti z ženo, ki ima svoj dom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dober mož«. 10149-25

Drž. uslužbenec

srednjih let, išče sebi primerno ženo s ne- kaj dote. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fridne roke«. 10231-25

Gospod

želi spoznati skromno in značajno gospodično do 25 let zaradi ženitve po vojni. Ponudbe s polnim naslovom na ogl. odd. Jutra pod »Zadovolj- nost«. 10184-25

Dve ali trisobno stanovanje

komfortno v centru mesta. — Ponudbe pod »Čisto« na oglasni oddelci »Jutra«.

Puh in perje prodaja

R. SEVER, Marijin trg 2.

PAPRIKA MARICH

Pepo rosso italiano garantito puro! In vendita presso i migliori negozianti di generi alimentari e commestibili.

ITALIJANSKI RDEČI POPER

se prodaja pri boljših trgovcih jestevin in kolonialnega blaga.

DITTA M. MARICH

TORRE ANN. CENTRALE (NAPOLI)

PREMOG IV SCHUMI

DOLENSKI CESTA

Inseriraite v „JUTRU“

Dotrpet je naš ljubljani soprog, skrbni in dobi očka, gospod

Franc Kratnar

višji davčni upravitelj v pokoju

Na zadnji poti ga bomo spremlili v nedeljo, dne 2. avgusta 1942 ob 5. uri popoldne z žal — kapele sv. Franciška — k sv. Križu.

Ljubljana, dne 31. julija 1942.

Globoko žalujoči:

ANTONIJA KRATNAR, roj. KENDA, soproga; MAJDA, LJUBA, DUŠAN, otroci — in ostalo sorodstvo

Se vai al caffè o al circolo, ricordati che alle tue spalle c'è un amico invisibile: la Fortuna e ti dice: acquista qui un biglietto della Lotteria. Non rischi che 12 lire. Niente in confronto alla possibilità di diventare milionario e di essere felice e contento per tutta la vita.

Če greš v kavarno ali v družbo vedi, da je za tvojim hrbtom nevidna prijateljica Sreča, ki ti govori: kupi tu srečko Loterije. Tvegaš samo 12. lir. To ni nič v primeri z možnostjo, da lahko postaneš milijonar, srečen in zadovoljen za vse življenje.

REGALA MILIONI a chi acquista un biglietto per L. 12.

PARUJE MILIJONE nemo, ki si nabavi srečko za L. 12.

ZAHVALA

Ob nesreči, ki nas je zadel z nepričakovano smrtjo, ko nas je za vedno zapustil naš zlati očka, dobi mož, sin, brat, zet in svak, gospod

VIKTOR HAJTNIK

privatni uradnik

smo prejeli toliko izrazov prisrčnega sočustvovanja, da se zanje ne moremo vsakemu posebej zahvaliti, se na tem mestu vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebna hvala vsem onim, ki so nam v tej globoki žalosti stali ob strani odprtih rok in onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in zakrili njegov domek s cvetjem.

Novo mesto, dne 30. julija 1942.

Zalujoči:

PIA, roj. KUDER, žena s sinkoma in rodinice: KUDER, KOS, SLOVENEK

ZAHVALA

Ob nesreči, ki nas je zadel z nepričakovano smrtjo, ko nas je za vedno zapustil naš zlati očka, dobi mož, sin, brat, zet in svak, gospod

VIKTOR HAJTNIK

privatni uradnik

smo prejeli toliko izrazov prisrčnega sočustvovanja, da se zanje ne moremo vsakemu posebej zahvaliti, se na tem mestu vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebna hvala vsem onim, ki so nam v tej globoki žalosti stali ob strani odprtih rok in onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in zakrili njegov domek s cvetjem.

Novo mesto, dne 30. julija 1942.

Zalujoči:

PIA, roj. KUDER, žena s sinkoma in rodinice: KUDER, KOS, SLOVENEK

ZAHVALA

Ob nesreči, ki nas je zadel z nepričakovano smrtjo, ko nas je za vedno zapustil naš zlati očka, dobi mož, sin, brat, zet in svak, gospod

VIKTOR HAJTNIK

privatni uradnik

smo prejeli toliko izrazov prisrčnega sočustvovanja, da se zanje ne moremo vsakemu posebej zahvaliti, se na tem mestu vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebna hvala vsem onim, ki so nam v tej globoki žalosti stali ob strani odprtih rok in onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in zakrili njegov domek s cvetjem.

Novo mesto, dne 30. julija 1942.

Zalujoči:

PIA, roj. KUDER, žena s sinkoma in rodinice: KUDER, KOS, SLOVENEK

Kapital

Beseda 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3. —

Vse denarne in

trgovske posle izvršim hitro in točno. Obrnite se na: